

WASA DAGBLAD

Nr 25 Söndagen den 23 juni 2024

ISSN 2954-2448

God fortsättning på midsommarhelgen!

**STORT
MIDSOMMAR-
NUMMER**

Vägkyrkor

**Finlands bank:
Ekonomi åter-
hämtar sig**

**HÄR FINNS VI:
vpress.ovh**

**ANDERS
ADLERCREUTZ
- ny SFP-
-ordförande**

**Klimat-
förändringen**

**Skatter från när
och fjärran på
Österbottens mu-
seum**

Lokalt tidningsägande är viktigt

Heikki Hellmans text "Finska medier koncentreras – och det spelar en roll" väcker en viktig fråga: spelar det någon roll vem som äger den tidning du läser? Artikeln undersöker effekterna av mediekoncentration och presenterar goda argument för varför lokalt ägande av lokaltidningar är viktigt.

Digitaliseringen har obestridligen utmanat det traditionella medielandskapet och tvingat tidningar att söka nya intäktströmmar. Detta har lett till konsolidering, där en allt större del av pressen kontrolleras av färre och färre mediakoncerner. Denna trend kan leda till en minskning av lokala perspektiv, minskad mångfald och en homogenisering av innehållet mellan publikationerna.

Lokala tidningar spelar dock en oersättlig roll. De ger lokal kunskap och synpunkter som rikstidningar helt enkelt inte kan. De stärker den lokala kulturen och identiteten och fungerar som en plattform för lokala diskussioner. Därför är det viktigt att lokaltidningar förblir oberoende och lokalt ägda.

En lokalt ägd tidning är mer benägen att investera i lokalsamhället och dess behov. Dess vinster stannar lokalt och kan potentiellt stödja lokala kultur aktiviteter. Om tidningen står inför ekonomiska svårigheter är den lokala befolkningen mer benägen att erbjuda ekonomiskt stöd. Detta är osannolikt att gälla när ett stort internationellt företag äger tidningen.

Den nya EU:s förordning om mediefrihet (EMFA) representerar ett positivt steg. Den kräver att medlemsländerna övervakar mediekoncentrationen inte bara när det gäller marknadskonkurrens utan även med tanke på mediepluralism och redaktionellt oberoende. Detta är avgörande för att säkerställa allmänhetens tillgång till medieinnehåll som erbjuder en mångfald av synpunkter och perspektiv.

Vasabladet såldes i vintras till ett multinationellt företag med huvudkontor i Stockholm

Finland bör också överväga egna åtgärder för att skydda det lokala tidningsägandet. Detta kan innebära skatteavdrag för lokala publikationer eller regleringar som begränsar mediekoncentration.

Det är viktigt att komma ihåg att ägande

spelar roll i nyhetsmedier. Lokalt ägande har särskild betydelse eftersom lokaltidningar fungerar som samhällets röst och bidrar till den lokala demokratin. Vi har alla en roll att spela i att stödja lokaltidningar och se till att de förblir oberoende och lokalt ägda.

Photo Supplement - vpress.ovh

Anders Adlercreutz vald till Svenska Folkpartiets nya partiordförande

Europa- och ägarstyrringsminister samt tredje periodens riksdagsledamot Anders Adlercreutz har valts till ny partiordförande för Svenska Folkpartiet på partidagen i Helsingfors. Adlercreutz fick 183 röster och tar över ledarskapet för partiet.

– Jag är enormt glad och tacksam för det stora stöd och förtroende som jag fick idag av partidagen, säger SFP nyvalda partiordförande Anders Adlercreutz i en nyhetstext publicerad av Svenska Folkpartiet.

Adlercreutz uttryckte

också sin uppskattning till alla som stött honom under ordförandekampanjen, med ett särskilt tack till sin familj för deras stöd.

– Nu finns en beställning på SFP politik. Då andra partier åker ut mot kanterna är vår spelplan öppen. För att vi också i fortsättningen ska kunna stå upp för allt det som är viktigt för oss – ett öppet, tolerant samhälle och ett tvåspråkigt Finland – behöver vi ett starkt mandat av våra väljare och det ska vi ta sikte på. Nästa år har vi ett kommunalval och ett välfärdsområdesval och det jobbet börjar nu.

I sitt tal tackade Adlercreutz sina medkandidater Otto Andersson och Henrik Wickström för en god kampanj, och avgående partiordförande Anna-Maja Henriksson

för hennes åtta år som ordförande.

Till vice ordförande för SFP valdes Ramieza Mahdi, Silja Borgardsóttir Sandelin och Sandra Bergqvist.

Som Europa- och ägarstyrringsminister ansvarar Adlercreutz vid statsrådets kansli för EU-ärenden som inte hör till statsministern, och han företräder Finland bland annat i rådskonstellationen allmänna rådet. Dessutom ansvarar han för statens ägarstyrringspolitik.

Personporträtt: Anders Adlercreutz

Anders Adlercreutz föddes i Helsingfors den 26 april 1970 och bor numera i sin barndomsstad Kyrkslätt med sin familj. Han tog studentexamen på Kyrkslättets gymnasium och studerade sedan till arkitekt vid Tekniska högskolan, där han utex-

aminerades 1999.

Hans politiska karriär började 2013 när han valdes till Kyrkslättis kommunfullmäktige. Åren 2017–2023 var han fullmäktigeordförande. I riksdagen blev han invald 2015. Innan dess arbetade han som arkitekt och var delägare i en arkitektbyrå i nästan 20 år.

– Klivet ut från arkitektjobbet till politiken var verkligen stort. Samtidigt är det dock lätt att se likheter mellan en arkitekts och en politikers arbete. I båda arbeten är det fråga om att söka fungerande lösningar och beakta många olika behov. Båda kräver såväl kreativitet som långsiktighet, och i båda fallen måste du kunna sälja in dina idéer om och om igen till projektparterna, säger Adlercreutz.

Adlercreutz har varit medlem i flera utskott:

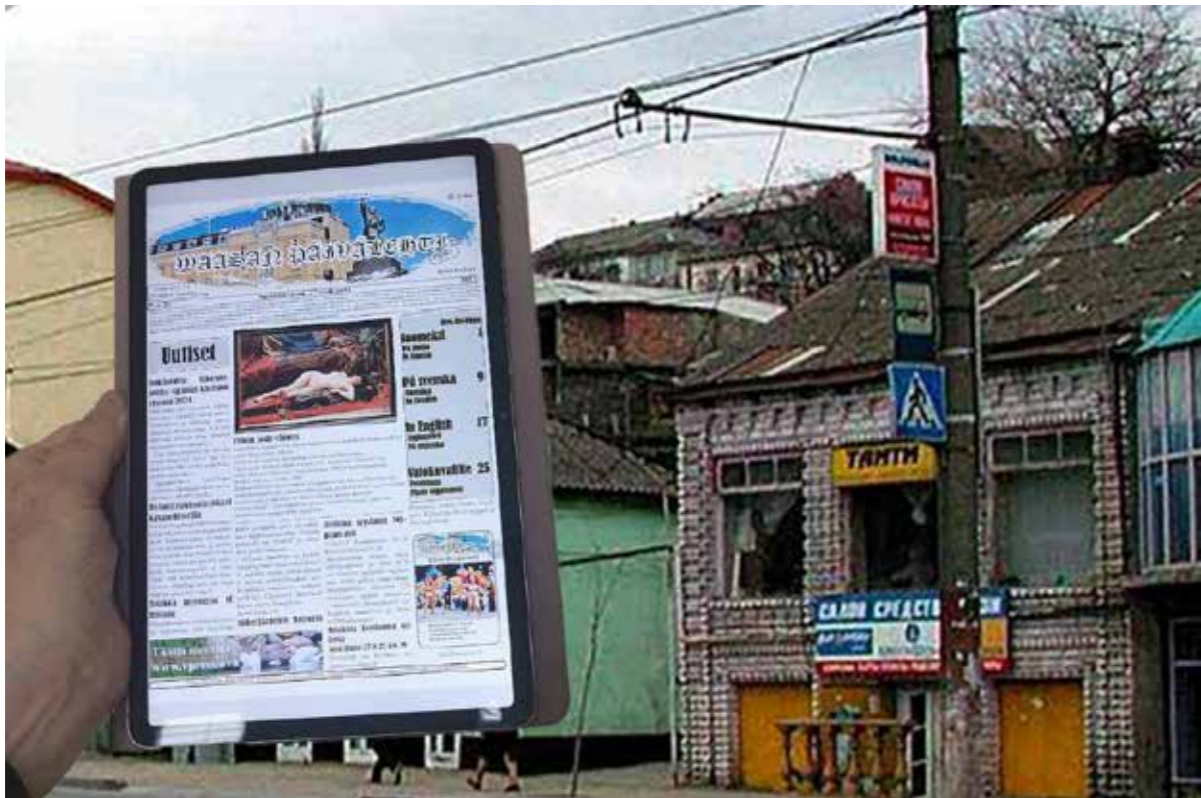
finansutskottet, arbetslivs- och jämställdhetsutskottet, miljöutskottet, förvaltningsutskottet och försvarsutskottet. Han var också medlem i Finlands delegation i Nordiska rådet under 2022–2023 och ordförande för den svenska riksdagsgruppen 2019–2023.

Familjen Adlercreutz är tvåspråkig och består av Anders, hans fru och fem barn. På fritiden sysslar han gärna med motion, musik och snickeriarbeten. Vindsurfing är ett av hans fritidsintressen sedan unga år, och han försöker hinna med det när vindarna är gynnsamma.

Släkten Adlercreutz

Adlercreutz är en svensk och finländsk adelsätt. Kungliga ränkmästaren Tomas Teuterström från Tötar i Lojo (Nyland)

DENNA TIDNING KAN MAN LÄSA VAR SOM HELST

S

Denna tidning kan man läsa var som helst, som här i Dagestan

adlades 26 september 1700 och introducerades 1703 under nr 1386. Ätten immatrikulerades i Finland 1818. Ätten fortlever även i Sverige, där ättmän upphöjts till friherre och greve. Originalsköldebrevet finns i riddarhusarkivet.

Centern valde en ny partiledning – Centern leds av Antti Kaikkonen

Centerns partikongress i Jyväskylä har valt en ny partiledning för den kommande tvåårsperioden. Antti Kaikkonen valdes till ordförande, som tar över ledarskapet för partiet. Till nya vice ordförande valdes Hilikka Kemppi, Tuomas Kettunen och Markus Lohi. Antti Siika-aho, som har innehaft posten tidigare, fortsätter som partiets sekreterare. Centerns partikongress hölls lördagen den 15 juni och samlade ett

stort antal partimedlemmar och sympatisörer. Mötet förde en livlig diskussion om partiets framtid och politik. Valet av Antti Kaikkonen till partiordförande förmed sig förväntningar på förnyelse och ett starkt ledarskap. Kaikkonen har tidigare varit försvarsminister och riksdagsledamot, och han väntas föra med sig ny energi och tydlighet till partiets politik. Centerns nya ledning fokuserar nu på att förbereda sig för framtida

utmaningar och utveckla partiets verksamhet till en ännu starkare politisk kraft i Finland. Partiets mål är att stärka sin ställning i finländsk politik och främja centerpartiets värderingar och mål Bild: Wikimedia Commons, Public Domain

Anders Adlercreutz tar över som utbildningsminister efter Anna-Maja Henriksson

Svenska folkpartiet (SFP) har meddelat att nya mi-

nistrar kommer att utses efter att Anna-Maja Henriksson lämnat regeringen för att bli ledamot av Europaparlamentet. Den nyvalde partiledaren Anders Adlercreutz tar över som utbildningsminister och efterträder Henriksson som väntat

Joakim Strand är ny minister

Den 41-årige Vasabon Joakim Strand är minister för första gången. Han har varit parlamentsledamot sedan 2015 och är för närvarande ordförande för underrättelseutskottet. Dessutom är Strand ledamot i både försvars- och fi-

nansutskottet. Strand har nu utnämnts till ny Europaminister, med ytterligare ansvar för statens ägarstyrning.

Och riksdagsledamot från Korsholm: Christoffer Ingo

Anna-Maja Henriksson valdes till ledamot av Europaparlamentet och hennes plats i riksdagen kommer nu att övertas av Christoffer Ingo från Korsholm.

Wärtsiläs lösningar för att minimera utsläppen från två nya CMA CGM-färjor

Teknologikoncernen Wärtsilä kommer att leverera motorer, bränslegasförsörjningssystem och propellrar till två nya Ropax-färjor som byggs för det franska flygbolaget La Méridionale, ett dotterbolag till CMA CGM. Fartygen, som är

särskilt utformade för att minimera utsläppen, kommer att byggas vid China Merchants Jinling Shipyard (Weihai) Co., Ltd. och kommer att gå i trafik mellan Marseille och Korsika.

Ordern från Wärtsilä bokades i april 2024. Färjor ligger i frontlinjen för energiomställningen och är bland de första sektorerna som siktar på en koldioxidfri verksamhet.

”Designen av dessa två Ropax-fartyg återspeglar vårt engagemang för att minska koldioxidavtrycket inom vår egen flotta. Dessa fartyg kommer att vara bland de mest energieffektiva fartygen med låga utsläpp i världen, och vi värdesätter stödet från Wärtsilä, vars teknologi och lösningar bidrar till att göra denna ambition möjlig”, säger Xavier Leclercq, Vice President, CMA Ships, CMA CGM.

Företaget kommer att fortsätta sina ansträngningar för att minska miljöpåverkan genom att införa LNG som primärt bränsle för de nya fartygen samt förbereda dem för att drivas med alternativa bränslen som biogas och syntetisk metan, när dessa blir tillgängliga i stor skala. Till varje fartyg kommer Wärtsilä att leverera två 12-cylindriga, en 10-cylindriga och en 8-cylindriga Wärtsilä 31DF-motorer.

De två färjorna kommer att dra nytta av Wärtsiläs banbrytande NextDF-teknologi, som kommer att implementeras i Wärtsilä 31DF-motorerna. NextDF-versionen av Wärtsilä 31DF minskar metanutsläppen och kväveoxiderna (NOx) avsevärt under LNG-drift (jämfört med den redan utsläppseffektiva standarden Wärtsilä 31DF). Wärtsiläs leveranser omfattar också Wärtsiläs LNGPac, ett bränslegas-

VECKANS KONSTUPPLEVELSE:

Helene Schjerfbeck

1862-1946

Gosse som matar sin lilla syster, 1881

försörjningssystem för LNG-drivna fartyg, samt Wärtsiläs styrpropellrar. ”Strävan mot nettollutsläpp är en av de viktigaste utmaningarna som branschen står inför idag”, säger Stefan Nysjö, direktör för Power Supply, Wärtsilä Marine.

”Det är därför vi är glada över att kunna stödja våra långvariga partners, CMA CGM och China Merchants Jinling Shipyard (Weihai) Co., Ltd., med våra integrerade lösningar – vilket säkerställer att dessa färjor kan dra nytta av enastående bränsleeffektivitet, driftsäkerhet och en be-

tydande minskning av växthusgasutsläppen.” De 180 meter långa fartygen kommer att kunna ta emot 1 000 passagerare samt gods. Wärtsiläs utrustning till dessa färjor är planerad att levereras i mitten av 2025 och färjorna förväntas sättas i trafik under första halvåret 2027 mellan Marseille och Korsika.

(Wärtsilä Oyj Ab, Pressmeddelande 5 juni 2024)

Simhallens sommaröppettider gäller 1.6.-1.9, hallen

stängd 29.6.-5.8.

Vasa simhalls sommaröppettider träder i kraft 1.6.2024. Simhallen är stängd under sommarveckosluten och helt under servicepausen 29.6.-5.8.

Simhallens sommaröppettider Simhallen är stängd under sommarveckosluten 1.6.-1.9. Simhallen är helt stängd under servicepausen 29.6.-5.8. 1.-28.6. och 6.-31.8.

Sommaröppettider gäller: www.vaasa.fi/asuja-ela/vapaa-aika/liikunta-ja-ulkoilu/uimahalli/

kesan-aukioloajat Avvikande öppettider i juni:

Tor 6.6: Simhallen är stängd från kl. 14.30

Fre 7.6: Simhallen är stängd hela dagen

Mån 10.6.: Simhallen är stängd 6.30-14

Ons 12.6: Simhallen är stängd 6.30-14

Under serviceavbrottet i juli och augusti kommer hallen att renoveras bland annat broarna mellan 50-metersbassängen och vattenreningsutrustningen. Vaasa.fi

Barnskyddet i Östbotten klarar sig

bra i nationell jämförelse

En jämförelse mellan välfärdsområdena som Institutet för hälsa och välfärd gjort visar att omhändertagna barn kan erbjudas mer vård i familjer i Österbotten än institutionsvård. Det är också möjligt att återföra fler omhändertagna barn till sina egna familjer än någon annanstans i landet.

Österbotten har lyckats med familjevården. Enligt välfärdsrådets pressmeddelande har 62 procent av de omhändertagna barnen placerats i familjer. I hela landet är andelen 54 procent. I Österbotten har familjevårdens andel ökat, medan trenden är nedåtgående i övriga Finland.

De, som vet litet mera är De, som läser Wasa Dagblad

Kuuselas dansverk "Vaikutetut" framförs på Stadsteatern hösten 2024

Dansmästaren Marjo Kuusela tar med sig sitt nya verk "Influenced" till premiären av Julia Stage den 24 oktober 2024. Verket är en dansteaterstudie av mänsklig interaktion och dess effekter. Premiären utforskar frågor som: Vem påverkar och vem? Vad påverkar dig? Vem och var hör du hemma?

"Påverkad" är en djupdykning i relationerna mellan individ och samhälle, där kroppsspråk används för att uttrycka

känslor och tankar som ord inte alltid når. Kuusela, som har varit en central gestalt inom finländsk dans sedan 1970-talet, regisserar och koreograferar verket. Hon lyfter fram mänskliga erfarenheter och vardagsdramatik genom dans.

Scenografin är gjord av Maria Antman, som är känd för sin kreativa och insiktsfulla skenografi. Antman besökte senast Vasa stadsteater hösten 2023 med pjäsen "Kaamos", och nu tar han med sig sin vision till Kuuselas arbete. Jouni Tapio ansvarar för ljudbilden som hämtar inspiration från folkmusiken. Ljudbilden hon har designat kompletterar och fördjupar dansarnas uttryck.

På scenen uppträder teaterns egna dansare Ulla Hyväluoma och Miika Alatupa, vars orbida rörelsespråk ger verket liv. Unga dansare från Vasa samläroanstalt Alma kommer också att vara på plats, vilket ger ny energi och dynamik till föreställningen.

"Impressed" erbjuder tittarna en unik möjlighet att uppleva dansens kraft och dess förmåga att beröra på djupet. Verket ser ut att bli en av höjdpunkterna i kulturlivet i Vasa i höst.

Stadsteatern_ Höstens hjärta bjuder på teaterupplevelser i slutet av 2024

Höstens kulturkalender får återigen det efterlängtrade tillskottet när festivalen Höstens hjärta drar igång fredagen den 11 oktober 2024. Festivalens öppningsvisning är enmansmusikalen "Zarah L.", som berättar

historien om den svenska skådespelerskan och sångerskan Zarah Leanders liv. Den begåvade Tiina Weckström intar scenen i Teaterrestaurang Kulma tillsammans med pianisten Janne Viitanemi. Pjäsen är skriven av Hans Peter Gansner och erbjuder en unik möjlighet att dyka in i Leanders fascinerande värld.

Dagen därpå, lördagen den 12 oktober, uppträder dragstjärnan Marko Vainios fartfyllda "Divet Show" på Romeo-scenen. Vainio är känd för sitt energiska uppträdande och sin förmåga att föra en imponerande och underhållande show till scenen som inte lämnar någon kall.

Lördagen den 9 november framförs Jarno Hyökyvaaras monolog "Round Truth" på Juliascenen. Den här showen berättar historien om en ung person som växer upp i fotbollsvärlden och ger tittarna en rörande och relaterbar upplevelse. Hyökyvaara är ett bekant ansikte från Vasa, där han senast besökte musikalen "West Side Story" säsongen 2022-2023 i rollen som Bernardo.

Tisdagen den 12 november och onsdagen den 13 november visas "Alla mina vänner" på Romeo-scenen, en fristående uppföljare till succépjäserna "All My Mother, All My Daughters" och "All My Men". Pjäsen behandlar olika aspekter av vänskap och lyfter fram Miitta Sorval, Sanna Stellan och Anu Sinisalo på scenen, som tolkar vänskapens nyanser på ett rörande och humoristiskt sätt.

Festivalen Höstens hjärta erbjuder ett mångsidigt utbud av teaterupplevelser och är ett utmärkt tillfälle att

njuta av högklassig kultur under de mörknande kvällarna i slutet av året. Biljetter finns nu till försäljning i biljettkassan och på hemsidan – säkra din plats på dessa oförglömliga föreställningar!

Vasa stadsteater: 36 000 besökare

Visningsåret 2023–2024 innehöll sex premiärer, mångsidiga gästspel och nya typer av samarbetsproduktioner. Det totala antalet besökare under året uppgick till nästan 36 000.

Säsongen med frakturtema inleddes 31.8.2023 med Hakkarainens sagoberättande, som under året turnerade på flera daghem i Vasaregionen. Musikalkomedin Nuns and Rogues hade premiär på Romeo-scenen 9.9.2023, samlade nästan 10 000 tittare under året och blev årets mest sedda verk.

Vandringutställningen Villaliv producerad av Vasa museer i Kristinestad

Utställningen Villa Life, som producerats av Vasa museer, visas i sommar på Carlsro museum i Kristinestad. Förutom i Vasa har vandringutställningen tidigare visats i Nykarleby och Jakobstad.

Utställningen, som presenterar villakulturens, sommarvistets och sommarstugornas historia i Österbotten från slutet av 1700-talet fram till idag, lyfter fram ett urval villa- och stugfastigheter i Vasaregionen, Karleby, Jakobstad, Nykarleby och Kristinestad.

Utställningen, som ursprungligen producerades av Vasa museer, har turnerat på olika platser sedan 2022, och i sommar är det alltså Kristi-

nestads tur.

Meditation, indisk folkmusik och finsk-ugriska folkvisor på Tikanojas konsthem

I samband med utställningen Österländsk andlighet på Tikanojas konsthem ordnas under fyra lördagar evenemang, där man kan lyssna till bland annat indisk folkmusik och finsk-ugriska folkvisor. Allmänheten har möjlighet att delta i meditationen Sahaja Yoga.

Evenemang:

- Lö 8.6 kl. 13.00–14.30: Sångaren-låtskriivaren Tiina Huttu uppträder
- Lö 15.6 kl. 13.00–14.30: Meditationen Sahaja Yoga
- Lö 29.6 kl. 13.00–14.30: Sångaren Peali Juva uppträder
- Lö 6.7 kl. 13.00–14.30: Meditationen Sahaja Yoga

Aftonmusik i Oravais och Vörå

ons 12.6 kl. 19.00
Oravais kyrka
Church Hill Boys, dir. Kristoffer Streng
Guy Djupsjöbacka, andakt. Fritt inträde, kollekt.

ons 19.6 kl. 19.00

Oravais kyrka
Erik Nygård, violin, Tea Polso, piano
"Musikens döttrar", musik av kvinnliga tonsättare. Andakt, kollekt till församling-ens musikarbete.

ons 26.6 kl. 19.00

Vörå kyrka
Eva-Lott Björklund
Andakt. Fritt inträde, programblad 15 €. (Källa: Vörå församling)

Finlands bank: Ekonomin i Finland återhämtar sig

med små steg efter recessionen

Ekonomin i Finland repar sig efter recessionen. Inflationen är långsam och hushållens förbättrade köpkraft stöder återhämtningen i den privata konsumtionen. Tillväxten tar fart under de närmaste åren, när den ekonomiska konjunkturen stärks såväl i hemlandet som på Finlands exportmarknader.

Finlands Bank har i dag publicerat sin prognos för åren 2024–2026. BNP minskar ännu under 2024 med 0,5 %. År 2025 är recessionen över och den ekonomiska tillväxten stärks till 1,2 %. År 2026 ökar BNP till 1,7 %. "Ekonomin i Finland återhämtar sig efter recessionen med små steg. Den ekonomiska tillväxten är dock de kommande åren svag", konstaterar tf. prognoschef Juuso Vanhala vid Finlands Bank. Inflationen har bromsats in i Finland på bred front under början av året. "Trycket uppåt på priserna är måttligt. Højningen av mervärdesskatten pressar emellertid upp konsumentpriserna från och med hösten", säger Vanhala. Inflationen tilltar till 2 % under 2025. År 2026 mattas inflationen av till 1,6 %, när skattehøjningarnas ökande effekt på inflationen minskar.

Den privata konsumtionen återhämtar sig småningom, eftersom hushållens köpkraft stärks. "Konjunkturutsikterna förbättras och den ekonomiska osäkerheten skingras efter hand. Samtidigt väntar finansmarknaden att räntenivån ska sjunka. Dessa faktorer stöder återhämtningen i den privata konsumtionen", berättar Vanhala. De senaste åren har präglats av en

kraftigt ökad ekonomisk osäkerhet. Många hushåll är försiktiga och konsumenternas förtroende för utvecklingen i ekonomin är rätt svag. Anpassningsåtgärderna, såsom skärpningen av beskattningen och nedskärningarna i de sociala förmånerna, bidrar också till att bromsa upp tillväxten i köpkraften.

De privata investeringarna krymper betydligt ännu under 2024. Nedgången i bostadsbyggnad är fortfarande brant, och den strama penningpolitiken samt de osäkra ekonomiska utsikterna minskar också produktiva investeringar. De närmaste åren förbättras förutsättningarna för investeringar, eftersom efterfrågan stärks, inflationen är långsam och marknaden förväntar sig att de finansiella förhållandena ska lätta. Både byggandet av bostäder och företagets produktiva investeringar återhämtar sig.

Den anspråkslösa tillväxten på Finlands viktigaste exportmarknader tynger tills vidare utsikterna för den finska exporten. Den globala handeln visar emellertid tecken på en försiktig återhämtning, vilket småningom också ökar exportefterfrågan i Finland.

Det långvariga svaga konjunkturläget återspeglas på arbetsmarknaden. År 2024 försämrars sysselsättningen och arbetslösheten ökar konjunktorellt betingat. Sysselsättningen börjar återförbättras och arbetslösheten minskar 2025, när recessionen lättar.

De offentliga finanserna uppvisar de närmaste åren ett klart underskott. Den offentliga skuldkvo-

ten fortsätter att öka, även om regeringen har fattat beslut om omfattande anpassningsåtgärder. Ännu i år försvårar den fortsatt svaga konjunkturen och de alltför höga ränteutgifterna för den offentliga skulden balanseringen av de offentliga finanserna. Situationen skulle vara sämre utan anpassningsåtgärder.

Skanska och samarbetspartners driver utvecklingen av koldioxidneutrala städer med NSDC-projektet

Skanska, KONE, Tietoevery, Granlund, Integrio, Synocus och Tammerfors universitet har inlett ett samarbete för att utveckla koldioxidneutrala städer. Nordic Superblocks as Decarbonization Catalysts (NSDC)-projektet syftar till att främja koldioxidneutrala byggnader och bostäder och stöder Finlands mål att uppnå koldioxidneutralitet senast 2035.

Nordic Superblock-konceptet i fokus

Projektet bygger på Tammerfors universitetets Nordic Superblock-koncept, som presenterar ett nytt tillvägagångssätt för stadsplanering. Superkvarter är bostadsområden där resurser och tjänster delas av alla invånare i kvarteret istället för att vara tillgängliga för enbart enskilda hus. Detta skapar en unik möjlighet att optimera energiförbrukningen, minska koldioxidutsläppen och förbättra invånarnas trivsel.

Samutveckling i en nyckelroll

Ett centralt mål för NSDC-projektet är att utveckla en samutvecklingsmodell som gör det möjligt för alla parter – invånare, stadsplanerare, byggföretag och andra aktörer – att delta i planeringsprocessen. Tillsammans skapar de ansvarsfulla stadsplaner och innovativa kvarters- och byggnadsplaner som främjar koldioxidneutralitet och hållbar utveckling.

Energisystemet i kärnan av lösningen

Superkvarterets tillräckliga storlek gör det möjligt att optimera lokal energiproduktion som en del av ett bredare energisystem på stadsnivå. Ett intelligent energisystem med efterfrågefleksibilitet kan optimera elförbrukningen även baserat på priset, vilket i sin tur bidrar till att minska energiförbrukningen och kostnaderna.

NSDC-projektet en föregångare

NSDC-projektet är ett banbrytande exempel på hur samarbete mellan den privata och den offentliga sektorn kan påskynda den koldioxidneutrala omställningen. Projektets resultat kan utnyttjas inte bara i Tammerfors utan också i andra finska städer och internationellt.

De, som vet litet mera är De, som läser Wasa Dagblad

Liftens priser förenhetligas: Det blir enklare och tydligare att köpa biljetter

Från och med 1.7.2024

blir Vasaregionens kollektivtrafik Liftis mer enhetlig och kundvänlig. Syftet är att förenkla biljettköp och göra det mer transparent för alla passagerare.

För närvarande varierar priset på en enkelbiljett beroende på betalningsmetod. Till exempel kostar en mo-bilbiljett i Waltti-appen 3,00 €, medan den billigaste biljetten med resekort kostar 1,33 €. Resan kan också betalas med kontaktlös betalning (1,50 €), kontant (2,00 €) eller partnerappar (1,50 € – 3,00 €).

Enligt förslaget ska alla betalningssätt, utom kontanter, betala för en enkelresa i zon A till samma pris i zon A från och med 1.7.2024. I det här fallet är priset 1,70 €. Biljettpriset för kontant betalning höjs till 2,20 euro.

– Vi vill göra prissättningen tydligare och mer kundvänlig, säger Anas-tassia Backlund, expert på kollektivtrafik. "Efter ändringen är bussbiljetterna fortfarande de billigaste i Finland."

Harmoniserade priser: Vuxen A-zon: 1,70 € (alla betalningsmetoder utom kontanter)

Vuxen enkelresa zon A (kontanter): € 2.20

Barn och ungdomar under 17 år: 50% rabatt på vuxenbiljetter

Grupprabatt (minst 10 personer): 30 % rabatt på vuxenbiljetter

Ändringarna träder i kraft 1.7.2024.

Stadskärnan blomstrar när de tomma affärslokaler minskar och nya företag öppnar

Vasa har äntligen vänt! En färsk rapport från Living City Centres vi-

ALKOHOL

THL: i Österbotten 6 liter, i Lappland 10: Alkoholkonsumtionen minskar, men regionala skillnader stora

THLs statistik avslöjar betydande skillnader i alkoholkonsumtion i olika delar av Finland. År 2023 drack man minst alkohol i Österbotten, medan konsumtionen var högst i Lappland.

Alkoholkonsumtionen minskade ytterligare förra året. Enligt färsk statistik från Institutet för hälsa och välfärd (THL) var den totala alkoholkonsumtionen i Finland 8,7 liter ren alkohol per invånare som fyllt 15 år. Detta är 2,4 procent mindre än år 2022.

Den totala alkoholkonsumtionen består av försäljning av alkoholhaltiga drycker i detaljhandeln och på serveringsställen i Finland samt finländarnas inköp av alkohol utomlands och via nätet. Konsumtionen har varit på nedgång sedan 2007.

THLs ledande expert Thomas Karlsson betonar betydelsen av minskad alkoholkonsumtion: »Minskad alkoholkonsumtion är positivt och har haft en gynnsam inverkan på finländarnas hälsa och välmående. Att öka tillgängligheten av starkare alkoholhaltiga drycker underminerar dock gradvis den nationella alkoholpolitiken och därmed även den gynnsamma utvecklingen av den totala alkoholkonsumtionen.«

Stora regionala skillnader i försäljningen THLs statistik avslöjar betydande regionala skillnader i försäljningen av alkoholhaltiga drycker. Alkohol säljs mer i östra än i

västra Finland, och mer i norra än i södra Finland. I norra Finland, där försäljningen uppgår till 10,5 liter ren alkohol per invånare som fyllt 15 år, höjs försäljningen av turism. I sommarstugeregioner i östra Finland, som Södra Savolax (9,3 liter) och Södra Karelen (8,6 liter), påverkas försäljningsvolymerna också av sommargäster.

I välfärdsområdena i östra Finland är alkoholarelaterade sjukdomar och dödlighet högre än i västra Finland, vilket visar att även områdets fasta befolkning konsumerar mer alkohol än i västra Finland.

THLs specialexpert Marke Jääskeläinen berättar att uppdelningen av Nyland i mindre välfärdsområden visade att östra, centrala och västra Nyland säljer mindre alkohol än landets genomsnitt. I Helsingfors säljs alkohol i nivå med landets genomsnitt. I välfärdsområdena i södra, centrala och norra Österbotten samt i Österbotten säljs mindre alkohol än landets genomsnitt (7,4 liter). År 2023 såldes minst alkohol i Österbottens välfärdsområde (6 liter). Den låga försäljningen på Åland förklaras av att ålänningarna köper alkohol på kryssningsfartyg.

Inköp av alkoholhaltiga drycker i detaljhandeln, det vill säga i livsmedelsbutiker och på Alko, minskade med 3 procent år 2023. Detaljhandelskonsumtionen stod för 75 procent av den totala konsumti-

onen, så minskningen påverkade den totala konsumtionen mer än ökningen av resandeförsel och serveringskonsumtion. Inköp av alkoholhaltiga drycker från utländska nätbutiker minskade avsevärt, med cirka 62 procent jämfört med år 2022.

»Fördelningen av alkoholkonsumtionen i olika inköpskanaler speglar en återgång till situationen före coronapandemin. Serveringskonsumtionen på restauranger ökade något medan detaljhandelskonsumtionen fortsatte att minska. Även resandeförseln ökade för andra året i rad«, berättar Jääskeläinen.

Ökad konsumtion av blanddrycker Konsumtionen av blanddrycker ökade med nästan 15 procent jämfört med år 2022, medan konsumtionen av andra dryckesgrupper minskade. Öl var fortfarande den största dryckesgruppen med en andel på 46 procent. Andelen starka alkoholhaltiga drycker var 21 procent och andelen milda viner 20 procent. De regionala skillnaderna i alkoholkonsumtion belyser att den nationella alkoholpolitiken har olika effekter i olika delar av landet. Jääskeläinen påminner om att finansieringen av social- och hälsovårdstjänster har skurits ner i år samtidigt som tillgängligheten av starkare alkoholhaltiga drycker har utökats. Detta kan öka belastningen på social- och hälsovårdstjänsterna.

sar att livskraften i Vasa centrum har börjat öka. Antalet tomma affärslokaler har minskat dramatiskt och antalet affärer som är öppna på vardagar har ökat jämfört med förra året.

Den glada nyheten placerar Vasa på sjätte plats i en jämförelse av 34 städer! Invånarnas och företagarnas hårda arbete belönas äntligen och Vasas hjärta klappar starkt igen.

Metoden som utvecklats av Levande stadscentrum har följt upp stadscentrumens livskraft sedan 2015. I år deltog 34 städer i undersökningen, och Vasas uppgång till sjätte plats är en betydande prestation.

Vad är hemligheten bakom Vasas framgång? Det är svårt att säga säkert, men flera faktorer har sannolikt bidragit till denna vändning. Stadens satsningar på att utveckla stadskärnan, kampanjer för att locka nya företag och samarbete med företagare har sannolikt bidragit på ett betydande sätt.

Universitetens antagningsprov förnyas 2025

ansökan till flera utbildningsområden blir enklare

Från och med år 2025 kommer universitetens antagningsprov att genomgå en betydande förnyelse, vilket gör det enklare för sökande att ansöka till flera utbildningsområden och olika universitet. Då kommer det att finnas nio nationella antagningsprov, med vilka man kan söka till olika utbildningar vid olika universitet. Samtidigt kommer tidssche-

mat för antagningsproven att anpassas så att de som väljs ut baserat på sina betyg inte längre behöver förbereda sig för eller delta i antagningsprov.

Universitetens rektorsråd UNIFIs utbildningsprorektor har lagt fram ett förslag om ett nytt antagningsprovsystem för universitetens studentantagningar från och med 2025. Förslaget syftar till att minska antalet antagningsprov från cirka 120 till nio. Varje universitetsutbildning bestämmer själv om de ska använda de nationella antagningsproven för sina studentantagningar, och antagningskriterierna publiceras på studieinfo.fi senast i slutet av oktober.

»Många utbildningsområden har redan lång erfarenhet av att välja studenter genom gemensamma antagningsprov. Samarbetet kring antagning har visat sig öka utbildningsjämligheten, tillgängligheten till högre utbildning och regional rörlighet,» säger Marja Sutela, ordförande för UNIFIs utbildningsprorektorsnätverk.

Reformens mål är att minska den belastning som sökande upplever och att ge dem en verklig möjlighet att ansöka till flera olika utbildningsområden och universitet. Sökande kommer att kunna ange sex olika alternativ på sina ansökningsblanketter, men i praktiken har det varit omöjligt att förbereda sig för och delta i upp till sex olika antagningsprov. Med reformen kommer universitet att åtgärda denna brist genom att låta sökande ansöka till alla önskade utbildningar med ett enda antagningsprov och se till att inga prov äger rum samtidigt.

Reformen gäller antag-

ningsproven för de utbildningar som ingår i den andra gemensamma ansökningsomgången på våren 2025. De nya nationella antagningsproven kommer att betona de sökandes förståelse och tillämpa material som ges vid själva provtillfället. Mängden förberedande material kommer att minska avsevärt och kommer att publiceras endast några dagar före proven, vilket innebär att sökande inte behöver börja förbereda sig innan resultaten från betygsantagningen har tillkännagetts.

Varje av de nio antagningsproven kommer att mäta sådana kunskaper och färdigheter som är centrala för alla de utbildningsområden som ingår i provet. Vissa antagningsprov kommer också att innehålla specifika avsnitt för vissa områden, där särskilda färdigheter som behövs för dessa utbildningar mäts.

Finlands universitet ledde utvecklingsprojektet för studentantagningar år 2022 på initiativ av UNIFIs utbildningsprorektor. Utkastet till det nya antagningsprovsystemet var öppet för offentliga kommentarer på plattformen Otakan-taa.fi under våren 2024. Baserat på feedback och diskussioner med olika utbildningsområden gjordes nödvändiga justeringar i utkastet.

Mer information om de nya nationella antagningsproven kommer att publiceras på universitetens antagningswebbplats och på studieinfo.fi senast i slutet av oktober 2024.

Finlands Läkarförbund: Klimatförändringen ökar hälsohoten

Klimatförändringarna medför nya utmaningar för hälso- och sjukvården.

»Vi förväntar oss att se ökande värmeböljor och infektionssjukdomar, vilket utgör en särskild utmaning för hälso- och sjukvården. Sjukhusens och de övriga hälso- och sjukvårdsenheternas energieffektivitet måste förbättras, återvinningen måste främjas och medicintekniska produkter och förnödenheter måste anskaffas på ett miljömässigt hållbart sätt,» sammanfattar Niina Koivuviita, ordförande för Finlands Läkarförbund.

Skadegörelse kostar upp till 150 000 euro per år i Vasa:

»De sparade pengarna kunde användas till förmån för unga»

I Vasa har kostnaderna för skadegörelse stigit betydligt och den årliga prislappen är upp till 150 000 euro. Denna summa skulle kunna användas till förmån för ungdomar, vilket är kärnan i det nya utvecklingsprojektet.

Vasa stad har inlett ett flerårigt projekt för att hitta effektiva sätt att förebygga skadegörelse. Särskild uppmärksamhet kommer att ägnas åt att involvera ungdomarna, så att de kan delta i brainstorming av både åtgärder för att förebygga vandalismande och användning av de pengar som sparas.

Ungdomars delaktighet i utvecklingen Projektet genomförs i samarbete med ungdomstjänsterna och kommuntekniken. Målet är att skapa nya verksamhetsmodeller som kan bidra till att minska skadegörelsen. De unga

får vara med och påverka hur de sparade pengarna används, vilket sporrar dem att aktivt delta i utvecklingen av staden.

– Till exempel att ta bort klistermärken och taggar och rengöra dem från soptunnor, broräckten, trafikskyltar, busskurer och lyktstolpar kostar cirka 50 000 euro per år. Med dessa pengar kunde vi också utveckla stadsmiljön på ett sätt som

VECKANS CITAT

Johanna Tuukkanen
Redaktör
Erikoislääkäri-tidningen
2/24

Patienten mår inte bra

Social- och hälsovårdsreformen och kriskommunikationen och den politisk-ideologiska lagstiftningsmanövreringen i anslutning till den har flyttat uppmärksamheten från människornas hälso- och sjukvård till servicesystemet och dess problem. Vi hanterar nu olika köer och vi använder deadlines för att följa upp resultatet av vår verksamhet. Det talas (lyckligtvis) om behandlingens effektivitet, men det finns få verktyg för att mäta den. Patienten har blivit ett nödvändigt ont i systemets hjul, en distraktion, och vi lägger enormt mycket tid och resurser på att avvisa patienter. För att citera professor i allmänmedicin Päivi Korhonen: »Vi har skapat ett patientförebyggande system med alla knep i världen«. Diskussionen om patientnärlighet har blivit liggande i hörnen av seminarierummen, och den organisationsbaserade verksamhetskulturen blomstrar i välfärdsområdena.

EVENEMANG

KALEVALASPELEN detta år i vasa
27-30.6.2024

FM-tävlingen i friidrott, Kalevaspelen, är ett av de främsta nationella idrottsevenemangen i Finland.
<https://kk2024.fi/>

VAASA FOOTBALL CUP

5.-7.7.2024

<https://www.wasafootballcup.com/>

Körtingfestivalen är redan öppen, i församlingshuset

"HERÄTTÄJÄJUHLAT" I VASA 5.-7.7.2024

I sommar arrangeras Vasas andra uppväckelsefestival, hela 60 år efter den senaste händelsen.

Dagarnas motto är "Ge vind i seglen". Festivalområdet ligger mitt i centrum, tillsammans med många hotell och restauranger, vilket gör det enkelt att ta sig runt till fots eller med cykel. I Vasa är du verkligen vid havet, eftersom avståndet från torget till stranden endast är några hundra meter. En lugn kvällspromenad längs stranden, ett besök i lekparken eller utforskande av stadens magnifika kulturbud kan enkelt göras i omedelbar närhet av festivalområdet.

"Körttiradio" sänder program dygnet runt under dagarna

PÖRTOM HEMBYGDSMUSEUM

Sommarmarknaden söndagen den 7 juli kl 10 -15. Kesämarkkinat sunnuntaina 7.7.2024 klo 10 -15.

På museiområdet finns ett tjugotal försäljare. Museioalueella perinteisesti parikymmentä myyntipöytä.

Klimpsoppa från kl 11.00. Klimpsoppa tarjolla klo 11.00 alkaen. Kaffeservering. Kahvitarjoilu.

TANGOMARKKINAT 40 år

10-14.7.2024

Seinäjäki

<https://www.tangomarkkinat.fi/>

VETERANTRAKTORIDAG I MALAX

Traktorutställning 20.07.2024 kl. 10.00-17.00

i Kråkbacken

<https://malaxveterantraktor.fi/>

LOHTAJAN KIRKKOMUSIIKKIJUHLAT

23-28.7.2024

www.kirkkomusiikkijuhlat.fi

KORSHOLM MUSIC FESTIVAL

Tjuvstart-Varaslähtö-Early Start

23.7.24 kl 19.30

Trefaldighetskyrkan i Vasa

"POHJALAISIA"-stumfilm, Jimi Järvinen orgel

www.korsholmmusicfestival.fi

KORSHOLM MUSIC FESTIVAL

24.7 - 31.7.24

www.korsholmmusicfestival.fi

VAASA FESTIVAL

1-3.8.2024

<https://vaasafestival.fi/>

TOVE TEUVALLA-OPERA

Östermark kyrka .Teuvan kirkko

3.8.24 - 11.8.2024

3.8. jl 18

4.8.kl 15

8.8. kl 19

9.8. kl 19

10.8. kl 15

11.8. kl 14

<https://www.korsholmmusicfestival.fi/tove-teuvalla/operan-tove-teuvalla>

WASA FUTURE FESTIVAL

5-10.8.2024

Wasa Future Festival 2024 kommer att äga rum den 5-10 augusti. Evenemanget samlar kunniga och motiverade personer från näringslivet, universiteten, de regionala beslutsfattande organen och ministerkåren för att fokusera på att lösa problem i Vasa och runt om i Finland. Festivalen täcker teman som sträcker sig från industriella innovationer till kulturella aspekter och erbjuder en plattform för samarbete och problemlösning. Evenemanget kan följas på Wasa Future Festivals YouTube-kanal.

Wasa Innovation Center Gerbyvägen 18 65230 Vasa

<https://wasafuturefestival.fi/>

VAASAN MARSSI

9.-11.8.2024

Vaasan Kävelyklubi ry/rf

www.vaasanmarssi.fi

KONSTENS NATT- TAITEIDEN YÖ

15.8.2024

Men redan nu kan man börja planera olika evenemang, anmälan för denna har öppnats.

VASA STADSTEATER

12.9.2024 saa ensi-iltansa klassikkomusikaali Cabaret, joka on tarina elämäntähtäjästä ihmisistä vuosien 1929-1930 Berliinin sykkeessä. Nuori amerikkalainen kirjailija Clifford Bradshaw etsii itseään, ihannoit vapaata maailmaa. Englantilainen kabareelaaja Sally Bowles nauttii asemastaan Kit Kat Klubin rakastettuna päätähtenä. Heidän kohdatessaan käynnistyvät musiikalliset tarinat.

VAASA LITTFEST

tila - tillstånd

13.-17.11.2024

vaasa.fi/littfest

RUSK

19-23.11.24

Jakobstad

Längtans skönhet

Internationell kreativitet den mörkaste tiden på året

ruskfestival.fi

TIKANOJA

ÄRETS KONSTHÄNDELSE I

EERO JÄRNEFELTS UTSTÄLLNING öppnar den 23.11.24

KLIMATFÖRÄNDRINGEN

Copernicus: Maj 2024 - Varmaste månaden någonsin - 12 heta månader i rad

Jordens feber fortsätter obehagligt. Maj 2024 har utsetts till den varmaste majmånaden någonsin registrerad, enligt Copernicus Climate Change Service (C3S). Denna brännande utveckling är bara det senaste kapitlet i en oroande trend: maj markerar den 12:e månaden i rad där globala temperaturer har slagit rekord.

Dessa nyheter kommer samtidigt med den årliga till decennala prognosen för klimatförutsägelser från Världsmeteorologiska organisationen (WMO) och Storbritanniens meteorologiska kontor. Deras rapport, som släpps samtidigt, målar en oroande bild för den närmaste framtiden. Den förutspår att minst ett av de kommande fem åren troligen kommer att överträffa 2023 och bli det varmaste året någonsin registrerat.

Betydelsen av dessa fynd

Rekordsträckan kan verka chockerande, men för klimatforskare som Carlo Buontempo, direktör för C3S, är det en oundviklig konsekvens av en varmare planet. Även om denna specifika sträcka till slut kommer att ta slut, är den större bilden dystert: det finns inga tecken på att den övergripande trenden vänds. Denna oöverträffade situation belyser vikten av klimatövervakning. De data som samlas in av C3S spelar en avgörande roll för att informera om åtgärder. Ironiskt nog kan dessa "varmaste månader" betraktas som "kalla" i framtiden om vi lyckas drastiskt minska utsläppen av växthusgaser.

En uppmaning till handling

FN:s generalsekreterare António Guterres understryker allvaret i situationen. Han betonar det dystra budskapet som vår planet sänder: rekordhöga temperaturer är en dystert verklighet med allvarliga konsekvenser. Vi befinner oss i en kritisk tidpunkt, betonar Guterres,

och omedelbara åtgärder är av yttersta vikt.

Utöver Rubrikerna: Viktiga data

Den globala genomsnittliga ytlufttemperaturen i maj 2024 var 0,65°C högre än 1991-2020 års medelvärde.

Detta markerar den 11:e månaden i rad som överstiger 1,5°C över förindustriella nivåer (sedan juli 2023).

Den globala genomsnittliga temperaturen under de senaste 12 månaderna (juni 2023 - maj 2024) är den högsta som någonsin registrerats: 0,75°C högre än 1991-2020 års medelvärde och svindlande 1,63°C över förindustriella nivåer. Data från Copernicus och WMO-UK Met Office-rapporten kommer att användas för att informera ett stort klimatuttalande av FN:s generalsekreterare Guterres. Detta understryker vikten av vetenskapliga bevis för att driva globala åtgärder mot klimatförändringar.

KLIMATFÖRÄNDRINGEN

Stora städer mycket hetare än omgivande landsbygd – En växande fara med klimatförändringarna

Städer, särskilt stora sådana, blir allt varmare än sina omgivande landsbygdsområden. Detta fenomen, känt som "urban heat island effect" eller "stadens värmeö", innebär att temperaturen i urbana miljöer kan vara betydligt högre än på landsbygden.

Konsekvenserna är allvarliga och kan påverka människors hälsa negativt, bland annat genom att öka risken för hjärt- och kärlsjukdomar, luftvägsproblem och värmeslag. Med klimatförändringarna som hotar vår planet blir problemet med städernas värmeö alltmer akut.

Anledningen till värmeö är den artificiella infrastrukturen och de mänskliga aktiviteter som präglar städer. Jämfört med landsbygden, som ofta täcks av gräs, grödor, buskar eller skog, har urbana områden en betydligt större andel

asfalterade ytor. Vegetation hjälper till att kyla ner luften, medan asfalt och betong däremot absorberar värme, vilket leder till temperaturökningar. Dessutom bidrar byggnader och smala gator till att fånga värme genom att begränsa luftflödet. Även mänskliga aktiviteter, som uppvärmning av byggnader och bilkörning, ger upphov till ytterligare värme i stadsmiljön.

Sammantaget leder alla dessa faktorer till en urban värmeö-effekt, som är som mest påtaglig under natten. Då kan temperaturen i städer vara upp till 10°C högre än på landsbygden. Detta beror på att värmen som lagrats i byggnader och vägar under dagen avges under natten.

Effekten är särskilt tydlig i större städer. Exempelvis registreras regelbundet temperaturer i centrala London och Paris som är cirka 4°C högre än i omgivande landsbygd på natten. Både dessa städer, liksom många andra runt om i Europa och värl-

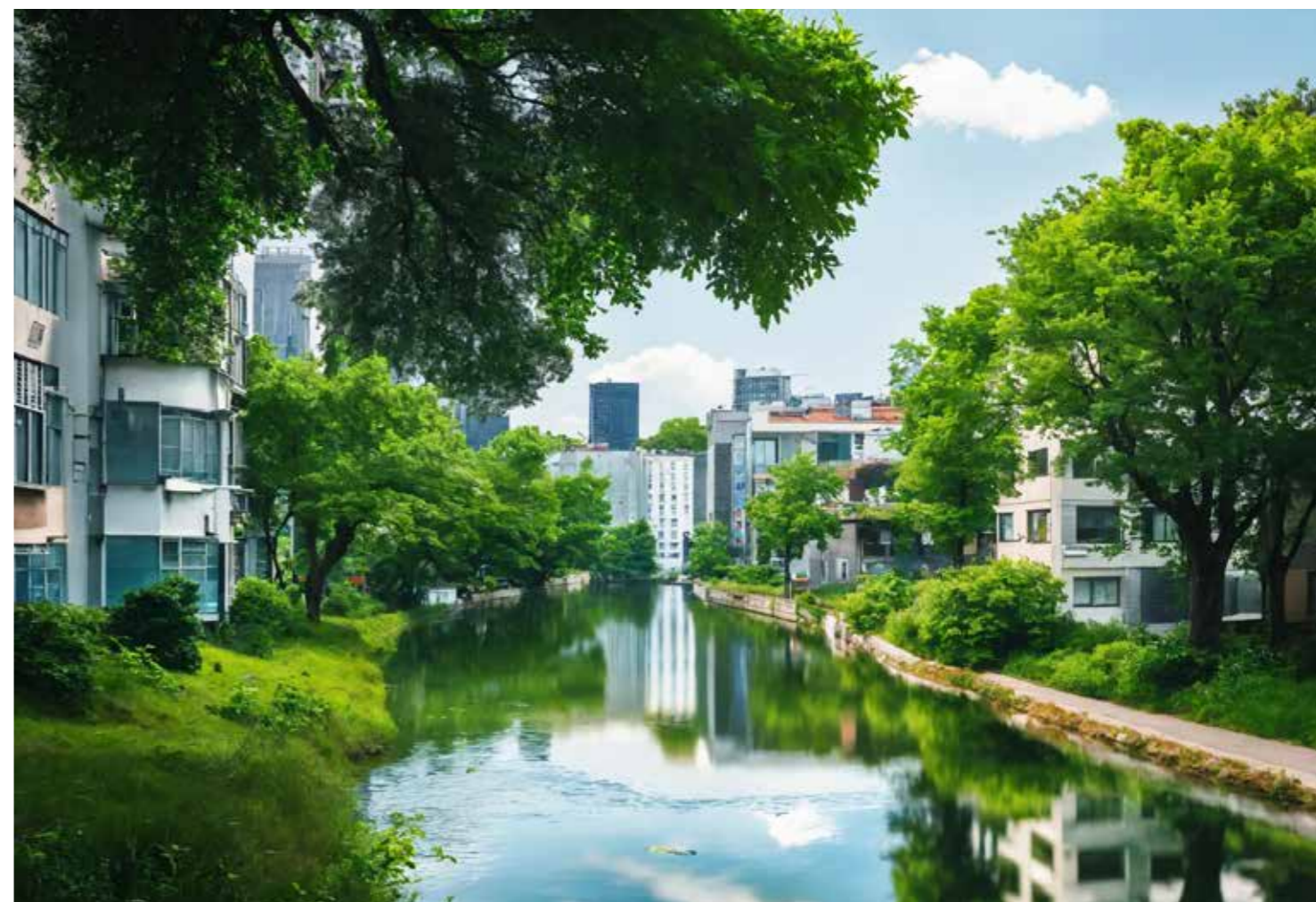
den, upplever värmepåfrestningar som leder till folkhälsoproblem.

För att hantera detta växande problem arbetar stadsplanerare och lokala myndigheter med att utveckla strategier för att minska värmepåfrestningen i städer. Lösningarna kan innefatta att öka andelen så kallad grönbå infrastruktur. Exempel på detta är ökad vegetationsäckning, till exempel genom gröna tak, och mer vattenytor. För att kunna genomföra dessa förändringar behöver man dock först skaffa sig en detaljerad bild över hur temperaturen varierar inom de urbana miljöer som man ansvarar för.

Att hantera städernas värmeö är en viktig del av arbetet för att göra städer mer hållbara och hälsosamma att leva i, särskilt med tanke på de framtida klimatförändringarna. Genom att minska värmepåfrestningen kan vi skapa en bättre livskvalitet för invånarna och samtidigt bidra till en mer hållbar framtid. (KÄLLA: C3S)

Var skulle Du vilja bo?

PLANTERINGAR

I Vasa planteras återigen tiotusentals sommarblommor

Vasa stadsmiljö pryds återigen av fantastiska sommarblommor. Årets tema för sommarplanteringarna är varma nyanser av orange och vinrött. Vasa stad uppmanar invånare och besökare att bekanta sig med sommarblomshäftet och ge sig ut på en blomsterpromenad med hjälp av häftets karta.

Planering av sommarblommor
Planeringen av sommarblommorna börjar redan i slutet av föregående år, då färgtemat för planteringarna bestäms. I år ansvarar trädgårdssingenjören Åsa Enholm för blomsterplanteringarna under ledning av grönyttehortonom Leila Roininen.

Sommarblomssäsongen

Sommarblomssäsongen 2024 börjar runt påsk, när påskliljor placeras ut i Vasa centrum. I maj kommer staden redan att prydas av cirka 28 000 tulpaner och påskliljor som

planterades förra oktober. Lökar-
na blommor i år i nyanser av gult,
orange-rött, rosa och lila.

”I maj börjar vi även förbereda
gruppväxtplanteringar i stadens
trädgård, när blomtornen och
krukorna planteras i växthuset,”
berättar Enholm.

Planteringarna fortsätter att växa
i växthuset tills nattfrost och
köldnätterna är över, varefter
de placeras ut på olika platser i
staden.

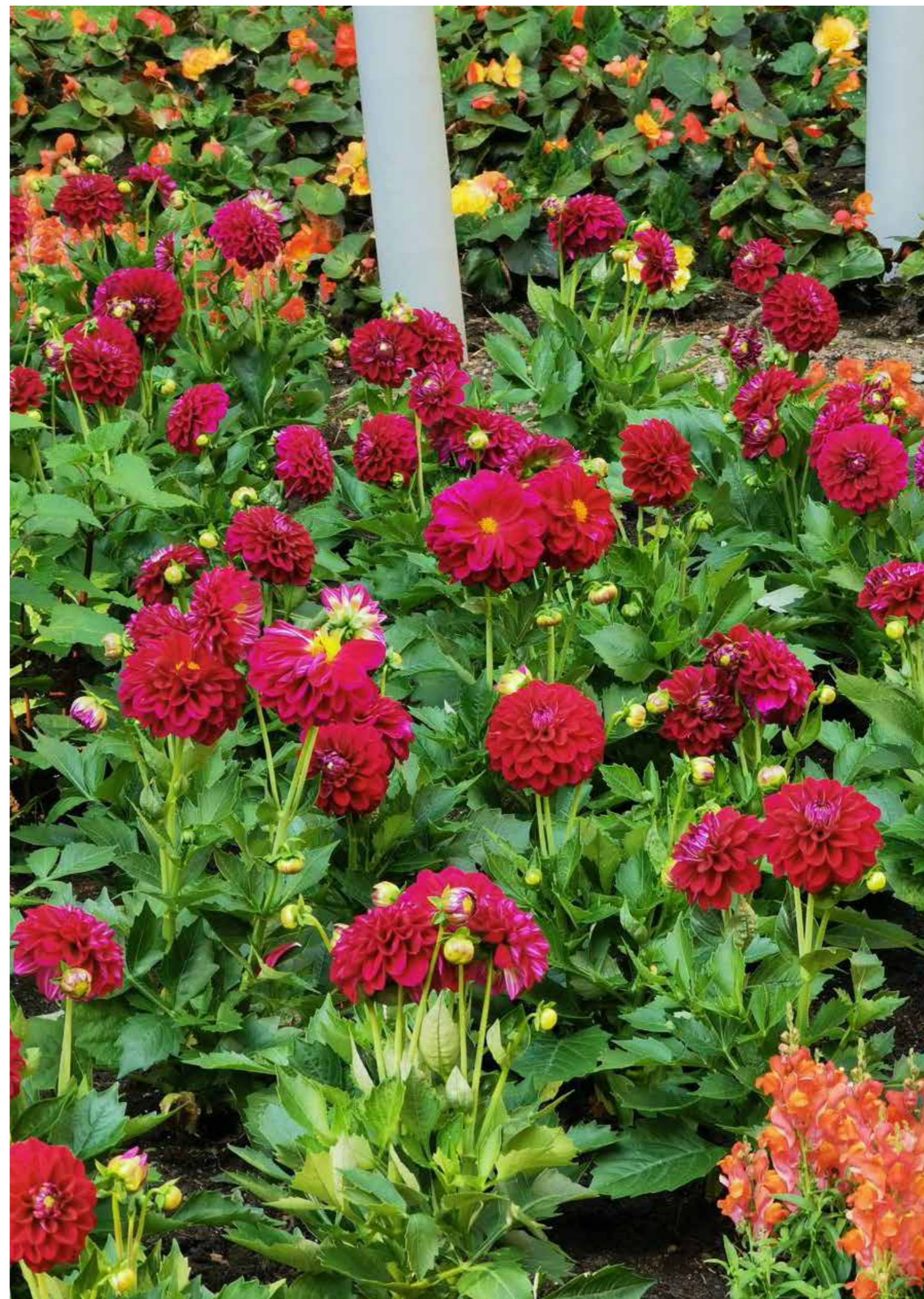
”Efter att lökarna har vissnat göds-
lar och vänder vi jordbäddarna för
sommarblomsplanteringar. Fram
till midsommar har alla cirka 19
000 sommarblommor planterats,”
fortsätter Enholm.

**Sommarblommornas förtrollan-
de effekt**

Sommarblommorna gläder stadens
invånare och besökare i ungefär
fyra månader. I år blommor som-
marblommorna i varma nyanser av
orange och vinrött, med accentfär-
ger av lila, gult och vitt.

Utforska sommarblomshäftet och
ge dig ut på blomsterpromenad
Sommarens blomsterplanteringar
presenteras artvis och efter plante-
ringsplatser i sommarblomshäftet.
Den digitala versionen av sommar-
blomshäftet kan laddas ner från
stadens hemsida.

För 2024 är också en blomsterpro-
menad planerad i Vasa centrum.
Blomsterpromenaden är en 3,5 ki-
lometer lång runda som går genom
Köpmantorget och parkerna samt
längs stranden. Längs rutten finns
bänkar där man kan vila och njuta
av somriga Vasa.
(vaasa.fi)

16 Wasa Dagblad 23.6.2024

17 Wasa Dagblad 23.6.2024

SPÅRVAGNAR

Tatra KT4-spårvagnar i Tallinn

Tallinn, Estlands huvudstad, är känd för sin pittoreska medeltida arkitektur, sitt vibrerande kulturliv och sitt effektiva kollektivtrafiksystem. Bland de spårvagnar som pryder denna historiska stads gator har Tatra KT4 en särskild plats. Dessa spårvagnar, med sin distinkta design och anrika historia, har blivit en integrerad del av Tallinns kollektivtrafiknät.

Historisk bakgrund

Tatra KT4-spårvagnarna tillverkades av ČKD Tatra i Tjeckoslovakien, främst under 1970- och 1980-talen. KT4-modellen designades som ledade spårvagnar för att kunna navigera de skarpa hörnen och smala gatorna som är vanliga i många östeuropeiska städer. KT4-spårvagnarna har en unik tvådelad design, sammanlänkad med en flexibel led, vilket ger dem bättre manövrerbarhet.

Tallinn fick sina första KT4-spårvagnar i slutet av 1970-talet. Dessa spårvagnar blev snabbt en vanlig syn på stadens gator och uppskattades för sin robusta konstruktion och pålitliga prestanda. Under årtionena har de genomgått olika uppgraderingar och renoveringar för att hålla jämna steg

med moderna standarder och säkerställa passagerarnas komfort.

Design och funktioner

Tatra KT4-spårvagnen kännetecknas av sin ledbusskropp, uppdelad i två sektioner. Denna design förbättrar inte bara spårvagnens förmåga att hantera komplexa stadstrutter utan ökar även dess passagerarkapacitet. Varje sektion av spårvagnen har en uppsättning dörrar, vilket underlättar enkel in- och utstigning för passagerarna. Spårvagnarna är utrustade med bekväma sittplatser och gott om ståplats, vilket gör dem lämpliga för både korta stadsresor och längre resor genom Tallinn.

Ursprungligen hade KT4-spårvagnarna ett traditionellt styrsystem med manuell acceleration och bromsning. Många enheter har dock moderniserats med mer avancerade elektroniska styrsystem, vilket förbättrar energieffektiviteten och driftsäkerheten. Moderniseringsinsatserna har också inkluderat uppgraderingar av interiören med bättre belysning, nya sittarrangemang och förbättrade tillgänglighetsfunktioner för att tillgodose passagerare med nedsatt rörlighet.

Roll i Tallinns kollektivtrafik

Tatra KT4-spårvagnarna har spelat en viktig roll i utvecklingen av Tallinns kollektivtrafiksystem. De trafikerar flera viktiga linjer

över hela staden, vilket förbinder bostadsområden med kommersiella och historiska centra. Spårvagnarna är en väsentlig del av Tallinns integrerade kollektivtrafiknät, som inkluderar bussar, trådbussar och moderna låggolvsspårvagnar.

Trots införandet av nyare spårvagnsmodeller förblir KT4-spårvagnarna populära bland både lokalbefolkningen och turister. Deras distinkta utseende och historiska betydelse tillför en nostalgisk charm till Tallinns gator. Många invånare har kära minnen av att åka dessa spårvagnar, vilket gör dem till en bestående symbol för stadens urbana landskap.

Bevarande och framtid

När Tallinn fortsätter att modernisera sitt kollektivtrafiksystem görs ansträngningar för att bevara Tatra KT4-spårvagnarna som en del av stadens kulturarv. Vissa enheter har restaurerats och hålls i ursprungligt skick, tjänande som historiska utställningar eller körs på särskilda kulturarvlinjer. Dessa insatser säkerställer att framtida generationer kan uppskatta den ingenjörskonst och design som definierade en era av urban transport.

Tatra KT4-spårvagnarna är också ett bevis på motståndskraften och anpassningsförmågan hos Tallinns kollektivtrafiksystem. De har framgångsrikt navigerat övergån-

gen från sovjetisk infrastruktur till moderna europeiska standarder, vilket visar deras hållbarhet och praktiska värde.

Tekniska specifikationer för KT4 spårvagnen

Längd 18,1 meter
Bredd 2,2 meter
Höjd 3,1 meter
Dörrar 4
Hastighet (max) 65 km/h (40 mph)
Vikt 19.900 kg
Motorer 4 x 40 kW

Sammanfattning

Tatra KT4-spårvagnarna i Tallinn är mer än bara ett transportmedel; de är en rörlig del av historien. Deras fortsatta närvaro på Tallinns gator är en hyllning till deras robusta design och stadens engagemang för att bevara sitt rika kulturella och teknologiska arv. Oavsett om du är en daglig pendlare eller en besökare som utforskar Tallinn, erbjuder en tur med en Tatra KT4-spårvagn en unik inblick i stadens förflutna och nutid, som sömlöst blandar tradition med framsteg.

Allt vad Du någonsin velat veta om typ II diabetes - del 1

”Hur vanlig är den här sjukdomen?”

Ungefär var 10 finländare har typ II diabetes, en del utan att veta om det. Vi kommer att publicera en omfattande artikelserie om denna sjukdom. Då Du har läst dessa artiklar vet Du absolut allting som är värt att veta om detta. Artikelserien bygger till en del på artikeln i ”God Medicinsk Praxis” som publicerades i våras av läkarföreningen Duodecum.

Förekomst

Typ 2-diabetes är en snabbt växande sjukdom som påverkar allt fler människor världen över. Det som är särskilt oroande är att allt yngre personer drabbas, och i synnerhet inom afrikanska och asiatiska befolkningsgrupper diagnostiseras sjukdomen redan hos unga eller barn.

Viktiga siffror och fakta:

FinDM-studien: År 2017 drabbades

98 personer under 20 år av typ 2-diabetes i Finland. Denna information baseras på FinDM-studien, som täcker alla diabetiker identifierade i hälsovårdsregistret från 1964 till 2017.

FPA register: I slutet av 2022 fick totalt 381 167 personer diabetesläkemedel med särskild ersättning i Finland, varav 22 709 personer hade påbörjat behandlingen samma år. Antalet särskilda ersättningsrättigheter har ökat med cirka 2 % per år under perioden 2019–2022. Anta-

let nya särskilda ersättningsrättigheter har dock minskat sedan 2012 och hållit sig stabilt de senaste fem åren.

Diabetesregistret: I slutet av 2022 fanns det totalt 378 898 personer med diagnosen typ 2-diabetes i Finland.

Alla som har diabetes använder inte läkemedelsbehandling, och alla som använder läkemedelsbehandling omfattas inte av FPA särskilda ersättning. Detta innebär att det verkliga antalet personer med diabetes sannolikt är ännu högre än vad registren visar.

Screening och diagnos:

Många diabetiker är inte medvetna om sin sjukdom. I befolkningsundersökningen Hälsa i Finland 2023 konstaterades att 3,4 % av männen och 2,7 % av kvinnorna som inte tidigare hade en diabetesdiagnos hade en blodglukosnivå som indikerade diabetes. Detta innebär att ungefär var femte diabetesfall tidigare var odiagnostiserat.

Aktiv screening med hjälp av risktester och glukosbelastningstest verkar ha minskat antalet odiagnostiserade fall. Mellan 2017 och 2023 ökade dock andelen odiagnostiserad diabetes bland kvinnor i pensionsåldern.

När de odiagnostiserade fallen tas med i beräkningen var förekomsten av diabetes bland män över 20 år uppskattningsvis 14,1 % och bland kvinnor 10,8 %. Diabetes är särskilt vanligt bland äldre: 26 % av männen och 23 % av kvinnorna över 65 år hade diabetes.

Risikfaktorer

Övervikt är den viktigaste risikofaktorn för typ 2-diabetes. I befolkningsundersökningen Hälsa i Finland 2023 konstaterades att det genomsnittliga BMI för män över

20 år var 27,9 kg/m² och för kvinnor 27,7 kg/m². Av männen var 27 % och av kvinnorna 30 % feta (BMI över 30 kg/m²).

En av de främsta orsakerna till ökningen av övervikt är minskad fysisk aktivitet. Detta är särskilt oroande bland barn och ungdomar, vars motion bör ägnas särskild uppmärksamhet.

Dessutom har många psykosociala faktorer, såsom långvarig stress, sömnproblem och depression, samt socioekonomiska belastningsfaktorer en koppling till utvecklingen och progressionen av typ 2-diabetes.

Kommentar

Den ökande förekomsten av typ 2-diabetes är en allvarlig folkhälsoutmaning som kräver ett omfattande tillvägagångssätt för både förebyggande och behandling. Särskilt förebyggande åtgärder, såsom ökad motion och främjande av hälsosamma levnadsvanor, är avgörande. Samtidigt är det viktigt att förbättra screening och diagnostik för att upptäcka och behandla sjukdomen så tidigt som möjligt.

Stadsträdgårdsskötsel inomhus förbättrar immunförsvar och hudhälsa

En nyligen publicerad studie har avslöjat att stadsträdgårdsskötsel inomhus kan stärka immunregleringen och diversifiera hudens mikrobiom. Denna studie, ledd av Mika Saarenpää och hans kollegor, undersöker hur odling inomhus i mikrobrik jord kan påverka hälsan positivt, särskilt under vintermånaderna när naturlig exponering för miljöbakterier är låg.

Bakgrund till studien

Studien involverade friska vuxna stadsbor som deltog i inomhusodling. Deltagarna delades in i två grupper: en grupp använde mikrobrik jord medan den andra använde visuellt liknande men mikrobfattig jord. Deltagarna uppmanades att dagligen övervaka, skörda och konsumera de odlade produkterna under en månad.

Viktiga fynd

Ökad mångfald i hudens mikrobiom: Deltagarna som odlade i mikrobrik jord visade en signifikant ökning i mångfalden av hudens mikrobiom. Detta omfattade fem bakteriefyla och en bakterieklass som är viktiga för hudhälsan och immunförsvaret.

Förbättrad immunrespons:

Studien visade en ökning av antiinflammatoriska cytokinen interleukin 10 (IL-10) i blodet hos deltagarna som använde mikrobrik jord. Denna cytokin är viktig för att reglera immunförsvaret och förebygga inflammatoriska sjukdomar.

Inga förändringar i kontrollgruppen:

Deltagarna som använde mikrobfattig jord visade inga signifikanta förändringar i hudens mikrobiom eller cytokinnivåer, vilket betonar betydelsen av mikrobiell mångfald i odlingsjord.

Hög tillfredsställelse och engagemang:

Båda grupperna rapporterade hög tillfredsställelse med odlingsupplevelsen och uttryckte en önskan att fortsätta odla i framtiden. Detta tyder på att inomhusodling är både fördelaktig och njutbar och lätt att integrera i dagliga rutiner.

Hälsoeffekter

Studien stödjer hygien- och biodiversitetshypoteserna, som föreslår att regelbunden exponering för miljöbakterier kan förbättra immunregleringen och minska risken för immunsjukdomar, som allergier. Genom att diversifiera hudens mikrobiom och förbättra immunresponsen kan inomhusodling i stadsmiljöer erbjuda ett förebyggande tillvägagångssätt för dessa hälsoproblem.

Rekommendationer

Baserat på studiens resultat rekommenderar forskarna följande:

Främja inomhusodling:

Uppmuntra odling inomhus året runt i stadsmiljöer för att öka exponeringen för fördelaktiga mikrober och stödja immunhälsan. Detta kan vara särskilt fördelaktigt i förskolor, skolor, kontor och äldreboenden.

Använd mikrobrik jord:

Se till att jorden som används för odling är rik på fördelaktiga mikrober för att maximera hälsoeffekterna. Detta kan uppnås genom att använda komposterad jord eller tillsätta mikrobiella tillskott.

Utbilda om mikrobernas fördelar:

Öka medvetenheten om mikrobernas roll i immunreglering och allmän hälsa. Genom att tillhandahålla information och resurser kan fler motiveras att delta i inomhusodling.

Fortsätt forskning:

Fortsätt att undersöka långsiktiga effekter av inomhusodling på immunhälsan och undersök dess potentiella fördelar för olika befolkningsgrupper, inklusive de med nedsatt immunförsvar.

Slutsatser

Studien visar att stadsträdgårdsskötsel inomhus kan vara ett praktiskt och effektivt sätt att förbättra hälsan genom att diversifiera hudens mikrobiom och stärka immunförsvaret. När fler människor blir medvetna om dessa fördelar kan inomhusodling bli en populär och hälsofrämjande aktivitet i stadsområden.

Original article: Urban indoor gardening enhances immune regulation and diversifies skin microbiota — A placebo-controlled double-blinded intervention study

Mika Saarenpää a b, Marja I. Roslund b, Noora Nurminen c, Riikka Puhakka a, Laura Kummola c, Olli H. Laitinen c, Heikki Hyöty c, Aki Sinkkonen b
<https://doi.org/10.1016/j.envint.2024.108705>

Museerna stängda måndagar och tisdagar

I enlighet med Vasa stads ekonomiska balanseringsprogram kommer stadens museer att vara stängda måndagar och tisdagar från och med juni.

Ändringen träder i kraft den 1 juni 2024.

Museerna i Vasa som berörs av förändringen är:

Österbottens museum

Tikanoja konsthem

Kuntsi museum för modern konst

Gamla Vasa museum

Tidigare har museer bara varit stängda på måndagar, men nu förblir de stängda på tisdagar också. Denna förändring är en del av ett

bredare åtgärdsprogram som syftar till att balansera ekonomin i Vasa stad. Målet är att uppnå besparingar på cirka 40 miljoner euro under åren 2024–2027.

De nya öppettiderna för museerna från onsdag till söndag är följande:

Kuntsi Museum of Modern Art:

10.00 till 17.00

Österbottens museum: 10.00–17.00

Tikanoja konsthem: 10.00–17.00

Gamla Vasa museum: 10.00–17.00

(öppet 1 juni–31 augusti 2024)

Vasa stad beklagar de eventuella olägenheter som de nya öppettiderna kan medföra för boende och besökare och tackar för er förståelse

under åtgärderna för att balansera ekonomin. Museerna välkomnar alla att besöka under öppna dagar och utforska stadens rika kulturarv och konstsamlingar.

Andra museer:

Vasa krigsveteranmuseum:

Sommaröppet 4.6. från tisdag – fredag 10 – 12 och 13 – 14, lördag 10 – 14.

Vasa sjöfartsmuseum:

Öppen 20.5–23.8.2024 mån-fre kl. 11.30–18.00.

Musik i Trefaldighetskyrkan sommaren 2024

Aftonmusik

ons 5.6 kl. 19.30 Trefaldighetskyrkan
Klassisk musik i sommarkvällen.
Exploring Bach. Karolin Wargh orgel och Carolina Bjön barockcello.

Aftonmusik

ons 12.6 kl. 19.30 Trefaldighetskyrkan
Klassisk musik i sommarkvällen.
Musik för en stund. Mariam Junolainen harpa och Vladimir Reshetko cello.

Aftonmusik

ons 19.6 kl. 19.30 Trefaldighetskyrkan
Klassisk musik i sommarkvällen.
Från ringa bäckar till en mäktig flod. Liisa Aaltola orgel.

Aftonmusik

ons 26.6 kl. 19.30 Trefaldighetskyrkan
Klassisk musik i sommarkvällen.
Orgelkraft och cellons charm. Seeli Toivio sång, cello och Pauliina Hyry piano, orgel.

Aftonmusik

ons 3.7 kl. 19.30 Trefaldighetskyrkan
Klassisk musik i sommarkvällen.
Bach to You. Jouni Somero piano.

Aftonmusik

ons 10.7 kl. 19.30 Trefaldighetskyrkan
Klassisk musik i sommarkvällen.
Toner i sommarkvällen. Valtteri Tuomisto sång, piano, orgel och Loviisa Tuomisto orgel, piano, sång.

Aftonmusik

ons 17.7 kl. 19.30 Trefaldighetskyrkan

kan

Klassisk musik i sommarkvällen.
Ung kraft. Albert Sahlström violin, Saima Malmivaara cello och Isabella Pätiälä, piano.

Aftonmusik

tis 23.7 kl. 19.30 Trefaldighetskyrkan
Klassisk musik i sommarkvällen.
PPohjalaisia – Stumfilm och orgelimpromvisation. Jimi Järvinen orgel. Arr. I samarbete med Musikfestspelen Korsholm.

Aftonmusik

ons 7.8 kl. 19.30 Trefaldighetskyrkan
Klassisk musik i sommarkvällen.
Romantikens vågor. Monica Heikinus sång, Birgitta Forsman orgel och Pertti Ahonen klarinett.

Musik

Källa: Vasa Svenska Församling

Hitta ro på vägen!

Hitta ro på vägen: En titt på Europas vägkyrkor

I århundraden har kyrkor fungerat som platser för tröst och andlig förnyelse för samhällen. Men i det moderna Europa har ett unikt koncept dykt upp: vägkyrkor. Dessa är kyrkor speciellt designade eller anpassade för att välkomna resenärer och erbjuder en fristad för bön, reflektion eller bara en fridfull paus från resan.

Tyskland: Pionjärlationen

Tyskland anses ha fött vägkyrkans koncept. Den första tros ha öppnat för decennier sedan i Baden-Baden och erbjöd en rastplats för trötta resenärer på Autobahn. Dessa Autobahnkapell, som de ibland kallas, har ofta en distinkt arkitektur, vilket skapar ett visuellt slående landmärke längs motorvägen.

Finlands omfattande nätverk

Finland har tagit emot vägkyrkans koncept med anmärkningsvärd entusi-asm. Med över 200 vägkyrkor utspridda över landet erbjuder de en fristad för resenärer, särskilt under sommarmånaderna. Medan vissa stänger under vintern, förblir några dedikerade öppna året runt och erbjuder en varm och välkomnande plats för alla.

Utöver gränserna: Vägkyrkor blir vanligare

Medan Tyskland och Finland har de mest etablerade nätverken, vinner konceptet med vägkyrkor gradvis mark i andra europeiska länder. Österrike, Ungern och Nederländerna är bara några få exempel där du kan hitta dessa resvänliga gudstjänstplatser.

Finns det vägkyrkor i USA?

För närvarande är konceptet med dedikerade vägkyrkor inte lika utbrett i

USA. Men det finns exempel på kyrkor längs större motorvägar som erbjuder liknande gästfrihet för resenärer. Vissa har anvisade rastplatser eller öppnar sina dörrar för bön och kontemplation. Dessutom har lastbilsstopp ofta kapell eller utsedda lugna utrymmen som vänder sig till resenärer på vägen.

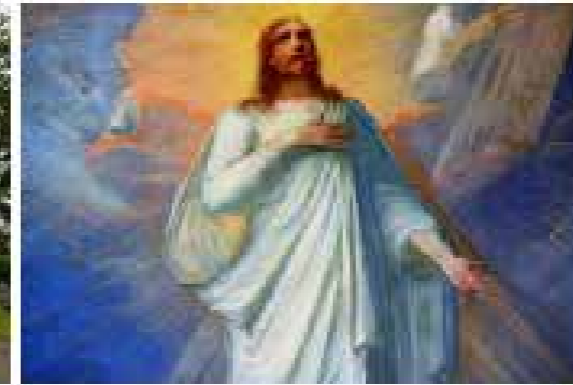
En ledstjärna för den moderna resenären

I en tid med snabba resor erbjuder vägkyrkor en värdefull tjänst. De erbjuder en plats för trötta resenärer att hitta en stunds lugn, återkoppla med sin tro eller helt enkelt uppskatta ett vackert utrymme. Den unika arkitekturen och den välkomnande atmosfären gör dem till mer än bara rastplatser; de är kulturella landmärken och bevis på den varaktiga kraften i andlig förbindelse.

Så här hittar du till vägkyrkan!

I Finland öppnar över 260 vägkyrkor sina dörrar för besökare på sommaren. Många av dessa kyrkor är lättillgängliga genom att följa de vita vägkyrkoskyltarna längs vägkanten. Innan din resa bör du dock ta en titt

på Tiekirkot.fi webbplats, där du kan hitta detaljerad information om vägkyrkor. • Du kan söka efter vägkyrkor med hjälp av kartsökningen och välja din egen sommarlovsrutt för att se vilka kyrkor som faller längs vägen. • Du kan också bläddra i listan över vägkyrkor och söka efter kyrkor enligt plats eller kyrkotyp (trä-, betong- och stenkyrkor). Kyrkans öppettider varierar, så kolla alltid vår hemsida på kyrkans egen sida. De flesta kyrkor är öppna 5.6.–20.8. från 11 till 16, men vissa vägkyrkor betjänar besökare året runt. Kyrkor kan erbjuda gudstjänster samt andra evenemang som konserter och meditation. Finlands första landsvägskyrkor öppnades i början av 1990-talet, till en början i några kyrkor i norra Finland. Idén om kyrkor med öppna dörrar, som har sitt ursprung i Tyskland, har sedan dess blivit utbredd. Både evangelisk-lutherska och ortodoxa kyrkor är med, och nya kyrkor ansluter sig varje år. Dessutom kan du hitta information om Road Churches på Facebook och Instagram på konto @tiekirkot. Följ Road Churches på sociala medier och beundra människors kyrkospotting med hashtaggen #tiekirkko

Lähialueemme tiekirkkoja

VÄGKYRKA

Den Helige Nikolaus Kyrka (Vasa)

Den helige Nikolaus kyrka i Vasa är ett fantastiskt exempel på engelsk gotisk arkitektur, designad av arkitekt Carl Axel Setterberg. Kyrkan invigdes den 9 september 1866 (enligt gamla kalendern) till ära av Sankt Nikolaus Undergöraren.

Inredning och inventarier

Kyrkans inredning och inventarier är huvudsakligen gåvor från köpmannen Lisizin samt kyrkliga föremål anskaffade från S Petersburg. Ikonostasen är byggd enligt ritningar av professor G. Solnzev vid S Petersburgs konstakademi. Ljuskronan i kyrksalen är en gåva från Valamo kloster efter våra senaste krig.

Öppet

Öppet: 25.6-2.8.2024, mån-fre kl. 11-16

Gudstjänster

Tis 6.8.2024 kl. 10: Liturgi. Kristi förklaring. Välkommen till gudstjänst!

Adress

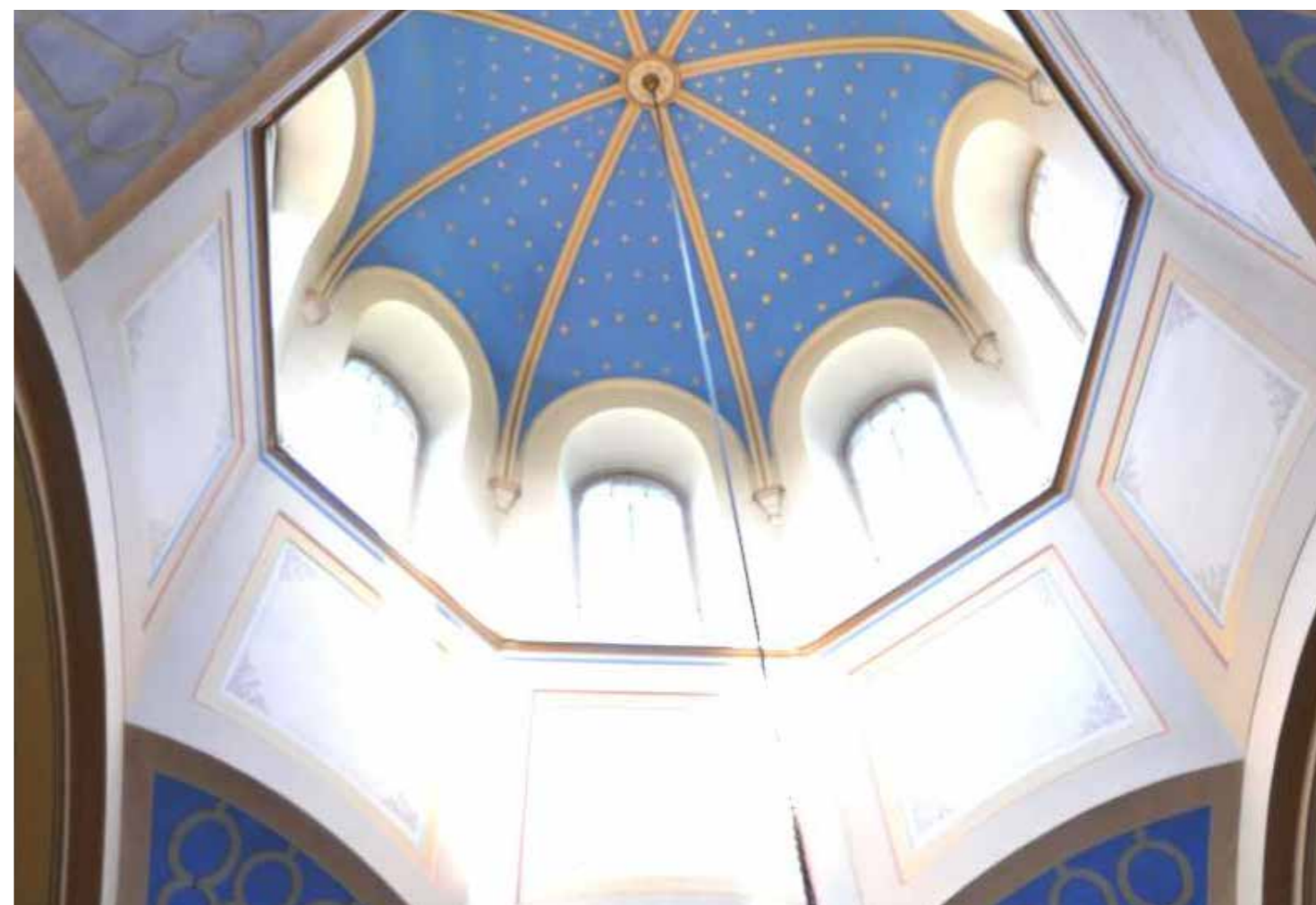
Nikolajgränd 1, 65100 Vasa

Övriga evenemang

Mån 29.7.2024: Korsholms musikfestspel: Pappa Bach och far Mozart

Välkommen att besöka S

Nikolaus kyrka och njuta av dess fridfulla atmosfär och vackra arkitektur!

VÄGKYRKA

Trefaldighetskyrkan i Vasa

Kyrkan i Vasa är en nygotisk kyrka designad av länsarkitekt C. A. Setterberg, färdigställd år 1862. Kyrkan är en av de mest betydelsefulla historiska byggnaderna i Vasa och representerar det bästa av nygotisk arkitektur.

Altartavlor och konstverk

Kyrkans mest värdefulla målning är altartavlan "Herdarnas tillbedjan" målad av Albert Edelfelt år 1894. Till vänster om denna tavla finns R.W. Ekmans altartavla "Nattvardens instiftande" från 1861, och till höger L. Sparres målning "Kristi gravläggning" från 1897. Dessa konstverk skapar tillsammans en imponerande och andlig atmosfär i kyrkans interiör.

Orgel och instrument

Kyrkan har en huvudorgel med 45 stämmor från Marcussen & Son och en kororgel med 4,5 stämmor från Ryde & Berg. Dessutom finns en flygel och ett elpiano, vilket möjliggör mångsidig musikverksamhet.

Ljudsystem och teknologi

Vasa kyrka är utrustad med ett högkvalitativt ljudsystem med mixerbord, induktionsslinga och AV-utrustning. Gudstjänsterna sänds i radio varje söndag för att nå en bredare publik. Det finns också ett kameraövervakningssystem i kyrkan för ökad säkerhet.

Öppettider och gudstjänster

Vasa kyrka är öppen 11.6–9.8.2024 från tisdag till fredag kl. 9–17.

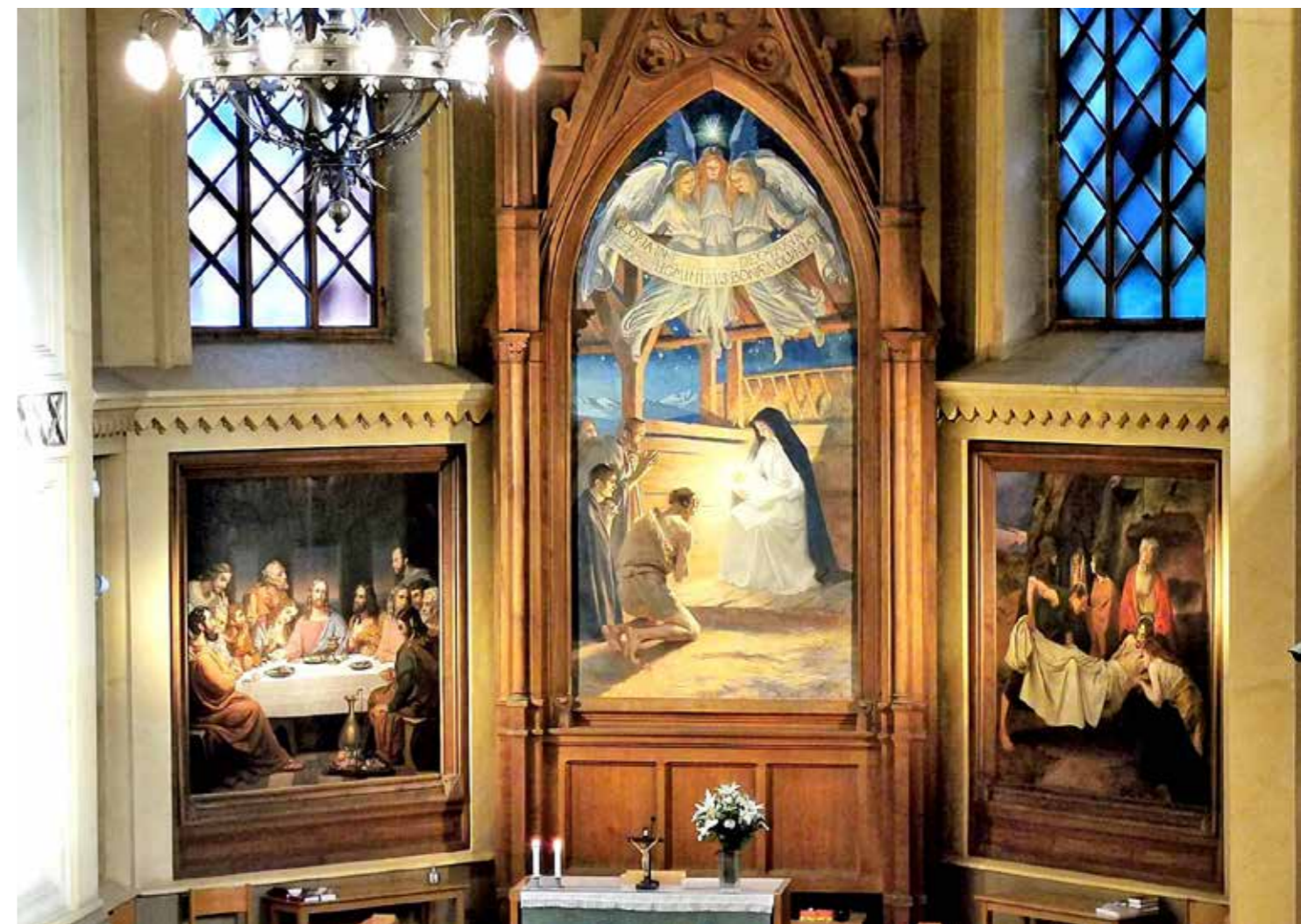
Gudstjänster hålls på söndagar enligt följande:

- Gudstjänst på finska kl. 10
- Gudstjänst på svenska kl. 13

Övriga evenemang

En guide finns tillgänglig i kyrkan 11.6–9.8.2024 från tisdag till fredag kl. 9–17. En tvåspråkig andakt hålls på torsdagar kl. 13. Dessutom arrangeras en serie kvällsmusik och andra evenemang. Mer information om evenemangen finns på vaasansuomalainenseurakunta.fi/tapahtumat.

Adress: Kyrkoespianaden 24, 65100 Vasa (Källa: Vasa finska församling)

VÄGKYRKA

Oravais kyrka - En historisk pärla

Oravais kyrka, byggd 1796-97, står som ett tidlöst monument över den rika kyrkobyggnadstraditionen i Finland. Ritningarna till kyrkan bygger på ett förslag från den berömde kyrkobyggaren Jacob Rijf från Nykarleby, vilket ger byggnaden dess unika arkitektoniska charm. Kyrkan genomgick en omfattande renovering senast mellan 2002 och 2004, vilket har hjälpt till att bevara dess historiska skönhet för framtida generationer.

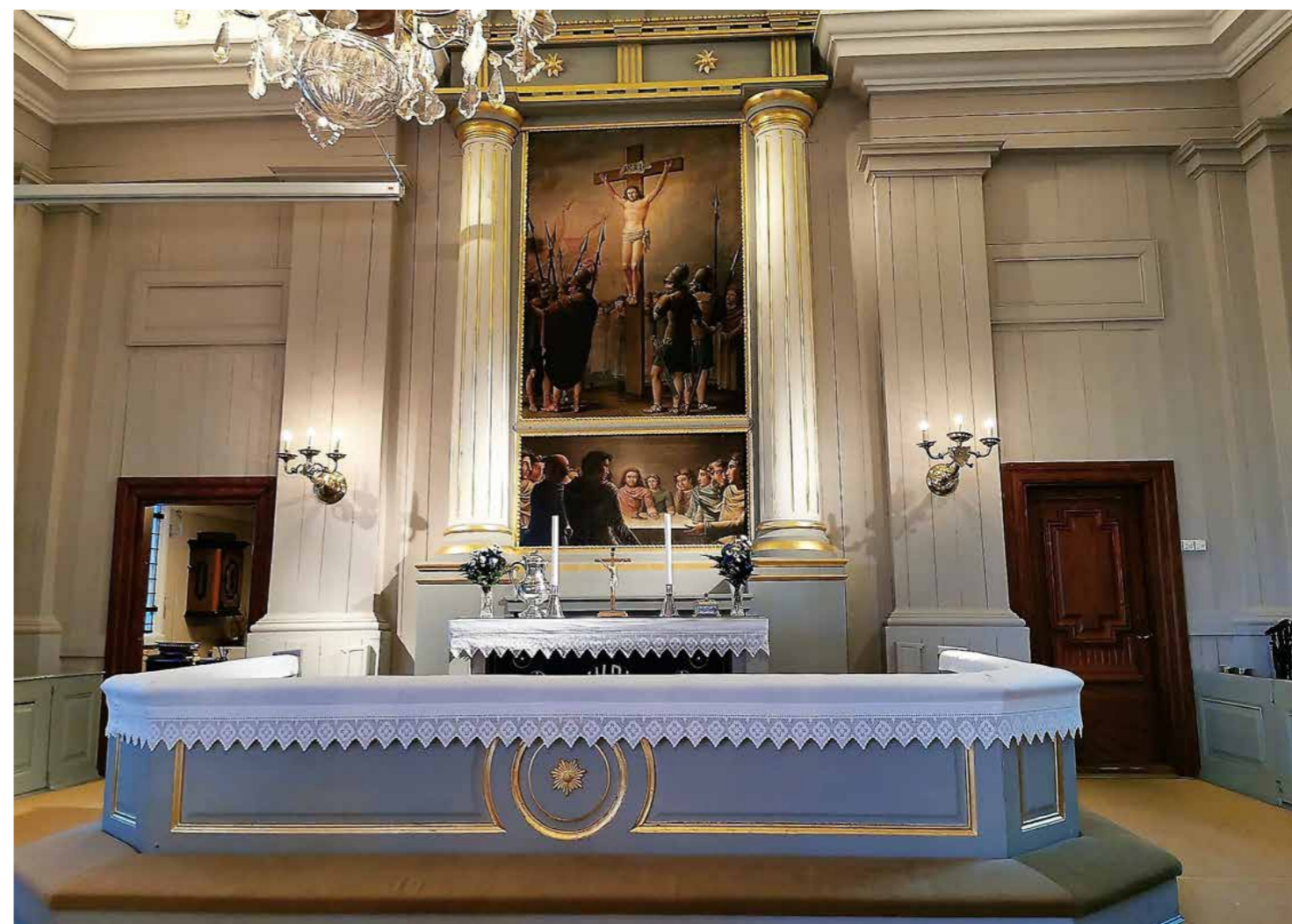
Kyrkorgeln, levererad av B.A. Thulé, har spelat en central roll i kyrkans musikliv sedan september 1879. Den utökades och förbättrades senast 1969 av Hans Heinrich från Maxmo och har nu 21 stämmor, vilket gör den till en imponerande del av kyrkans interiör.

Predikstolen, tillverkad 1816 av byggmästaren Natanael Rönnblad från Pörtom, och altartavlan från 1820, målad av Johan Erik Lind i Gamlakarleby, bidrar båda till kyrkans estetiska och andliga atmosfär. Den tvådelade altartavlan, som föreställer "Nattvardens instiftelse" och "Korsfästelsen", ger en stark fond till församlingens viktigaste högtid, nattvardsmässan.

För dem som vill besöka kyrkan är den öppen från den 3 juli till den 21 juli 2023, måndag till fredag mellan kl. 12 och 16. För aktuella gudstjänsttider, som hålls kl. 10, 12 eller 18, rekommenderas det att besöka församlingens hemsida. Kyrkan ligger på Kimovägen 19, 66800 Oravais.

Utöver gudstjänster erbjuder kyrkan även andra evenemang. Aftonmusik i Vörå församling äger rum onsdagar kl. 19 från den 31 maj till den 16 augusti. Mer information om dessa evenemang finns på församlingens hemsida.

Oravais kyrka, en trädkyrka ritad av Jakob Rijf, fortsätter att vara en central plats för andakt och gemenskap i Vörå församling. Besökare är alltid välkomna att uppleva dess rika historia och delaktighet i kyrkans liv.

VÄGKYRKA

Heliga korsets kyrka (Hattula gamla kyrka)

Denna historiska kyrka har stått vid Vanajaveden stranden sedan slutet av 1400-talet och välkomnar besökare som vill fördjupa sig i dess medeltida historia, beundra de livfulla väggmålningarna från 1510-talet, eller helt enkelt söka stillhet.

Kyrkan har varit en viktig internationell pilgrimsdestination sedan medeltiden. Det är troligt att det redan i början av 1400-talet fanns en träkyrka på platsen, och kanske flera generationer av träkyrkor innan den nuvarande tegelkyrkan byggdes. Trots att Hattula inte ligger direkt på Hämeen Härkätie, en av de gamla handelsvägarna, kunde man nå kyrkan via dess östra rutt.

Flera av kyrkans egenskaper gör den unikt. En av dessa är det ovanliga byggmaterialet för medeltiden, tegel, som knyter kyrkan till Hämeen linna. Tegelbyggandet vid Hämeen linna började troligen på 1300-talet och fortsatte till 1500-talet. En av tegelplatserna för Hämeen linna låg i Herniäinen, nära Pyhän Ristin kirkko.

Öppettider och guidade turer

Pyhän Ristin kirkko är öppen dagligen från den 11 maj till den 18 augusti 2024, kl. 11–17. Kyrkan är stängd under midsommarhelgen (21–22 juni 2024) och under kyrkliga ceremonier. Inträdet är gratis.

Guidade turer på finska hålls dagligen kl. 11:00, 12:30, 14:00 och 15:30. Kostnaden för en guidning är 4 € per vuxen och varje tur rymmer 30 personer. Förhandsbokning är inte möjlig, och turerna är inte tillgängliga för grupper. Kontrollera aktuella tider för kyrkliga ceremonier på församlingens webbplats, då guidade turer inte hålls under dessa tider.

Gudstjänster

Mässa/gudstjänst hålls i kyrkan varje söndag från den 30 juni till den 25 augusti 2024 kl. 10:00. På grund av detta hålls den första guidade turen dessa dagar kl. 12:30.

VÄGKYRKA

Historiska Laihela kyrka: En pärla av tidig nyklassicism

Laihela kyrka, en arkitektonisk skatt i Laihela, öster om Vasa, är ett betydande exempel på tidig nyklassicism i Finland. Kyrkan, som planerades och byggdes mellan 1803 och 1805, speglar visionen av den Vasabaserade rådmannen Herman Höckert och ritningarna godkända av Överintendentsämbetet i Stockholm år 1797.

Arkitektoniska höjdpunkter

Kyrkans grundplan bildar ett likarmat kors, vilket är en klassisk egenskap inom nyklassicistisk arkitektur. Från korsets västra arm reser sig ett högt, rektangulärt torn. En av de unika egenskaperna hos Laihian kyrka är den lilla tornhuvens som reser sig från korsets mitt. Särskilt tornet är en av ungefär tjugo kyrkor i Finland vars torn pryds av en tupp.

Kyrkans väggar är oklädda, vilket avslöjar de vackert huggna stockarna, vilket ger interiören en rustik charm. Kyrkan har ett valmat tak och en rundad trävalv inuti. Kyrkan har 1200 sittplatser, vilket gör den till en viktig samlingsplats för samhället.

Tillgänglighet

Laihian kyrka är engagerad i tillgänglighet. En hiss vid den södra armen säkerställer enkel åtkomst för alla besökare under evenemang. Kyrkan har en induktionsslinga som hjälper personer med hörapparat att höra bättre.

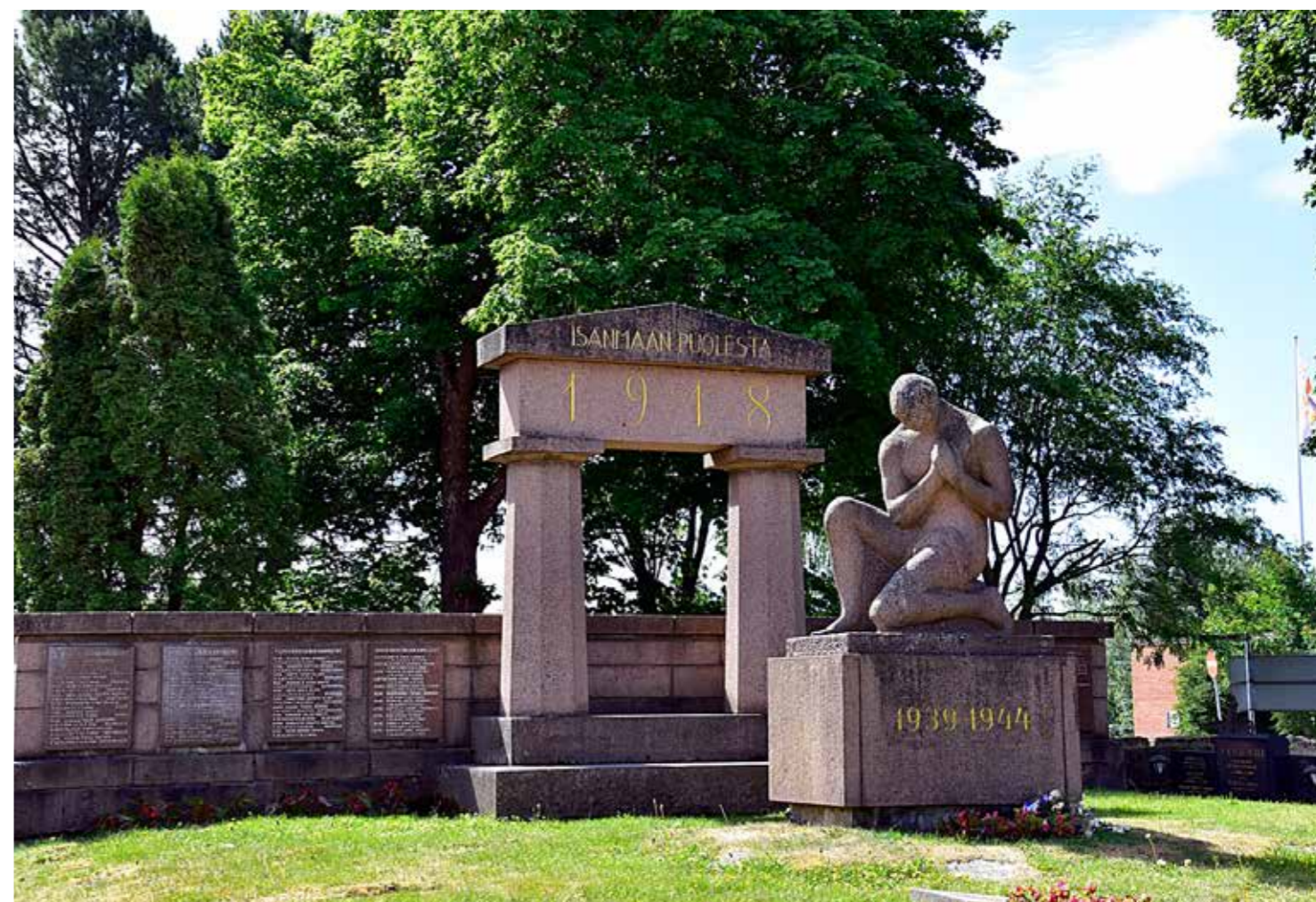
För rullstolsanvändare är den bästa platsen att sitta i mittgången, där man har god sikt och akustik. Dessutom finns det stolar i mittgången som kan användas av personer med rollator. Även om toaletterna vid huvudingången inte är handikappanpassade, finns det tillgängliga toaletter i församlingshemmet.

Besöksinformation

Laihian kyrka välkomnar besökare under sommarsäsongen från den 10 juni till den 2 augusti 2024, måndag till fredag kl. 12-16. Regelbundna gudstjänster hålls varje söndag kl. 10, vilket ger möjlighet att uppleva denna värdefulla träkyrkas andliga och historiska atmosfär.

Kontaktinformation och plats

Bokningar och ytterligare information kan erhållas från församlingens kontoret på nummer 06-477 7700. Kyrkan ligger på Laihiantie 29, 66400 Laihia. Mer information om kyrkan och församlingens verksamhet finns på församlingens webbplats.

KYRKA

Utsikt från Berghäll kyrkas torn i Helsingfors

Berghäll kyrka, belägen i stadsdelen Berhäll (Kallio) i Helsingfors, är en imponerande byggnad av grå granit. Den är huvudkyrkan för Kallio församling (den andra kyrkan är Alppila kyrka). Kyrkan är designad av arkitekten Lars Sonck och representerar nationalromantisk stil med influenser från internationell jugendstil. Denna stil kännetecknas av användningen av traditionella finska material, robust formgivning samt naturinspirerade motiv och färger.

I sommar har allmänheten en unik möjlighet att besöka det 65 meter höga tornet i Berghäll kyrka, varifrån man får en fantastisk utsikt över hela Helsingfors. På en klar dag kan man till och med se ända till Estland, även om detta inte var fallet när vi besökte tornet idag.

Besök i Berghäll kyrkas torn är möjliga onsdag till fredag via ett bokningssystem och på lördagar genom att köa mellan kl. 11 och 17. Rundturen kostar 10 euro. För att få tillträde till tornet måste besökare vara minst 18 år gamla och inte lätt bli andfådda av att gå i trappor.

Denna unika upplevelse ger både lokalbor och turister chansen att se Helsingfors från ett nytt perspektiv och njuta av stadens skönhet från ovan.

Mystiska mossjättar tar över Glaspalatstorget

Mystiska mossjättar tar över Glaspalatstorget – Amos Rex utställning inbjuder oss att ifrågasätta och drömma på barns orädda sätt

En grön mossjätte utrustad med skidor och stavar har anlänt till Amos Rex kullar, redo att utforska okänd terräng. Vandraren upplever att världen utforskas genom att resa, men också med hjälp av känslosinnet – speciellt via händernas beröring. Det är kanske därför jätten rör vid sin öppna handflata med ena handens två fingrar och formar tecknet som betyder att gå eller att vandra.

Vandraren är en av fyra jättelika, illgröna figurer som tillfälligt har slagit läger på Glaspalatstorget och på Bio Rex terrass. Kim Simonssons (f. 1974) mossjättar är cirka fyra meter höga figurer som kommunicerar med varandra genom teckenspråk. Verken har inskaffats för att bli en del av Konstsamfundets samling, som är en av de mest omfattande

privata konstsamlingar i Finland.

Mossjättarnas långa resa hem går via Helsingfors centrum

Jättarna Vandraren, Samlaren, Vänskap och Bringaren av ljus är på hemresa till skogen. Under sommaren tar de en vilopaus på Amos Rex kullar på Glaspalatstorget, och därefter fortsätter de småningom till sin slutstation, en lumrig skogsglänta på Amos Andersons sommarställe, Söderlångvik gård på Kimitoön. Där stannar de permanent, och blir gradvis en del av skogens ekosystem.

“Jag hade en vision av en stor mossfigur i skogen, så att man av misstag i skogen skulle möta en vänlig jätte. Den drömmen kommer nu också att bli verklig med att de fyra jättarna flyttar till skogsgläntan i Söderlångvik.”, säger Simonsson.

Mossjättarna kan hittas i Söderlångvik-skogen från och med våren 2025.

Simonsson beskriver sina jättar som utopiska mossbarn. Han har gett varje individ i gruppen en egen specifik uppgift och varje uppgift är lika viktig. En bär verktyg medan en annan har skidor på sin rygg. Det lönar sig att fästa uppmärksamhet också vid mossjättarnas händer, som spelar en viktig roll; jät-

tarna kommunicerar med varandra och med omvärlden på teckenspråk.

Skulptören Kim Simonsson bor och arbetar i konstnärsbyn Fiskars i Västnyland. Han har arbetat med keramiska mossfigurer i närmare tio år – mossjättarna är hans hittills största verk.

Mossjättarna står på Glaspalatstorget 29.4–20.10.2024. Utställningens kurator är Kai Kartio.

Teckenspråk är för alla

Teckenspråk är visuella språk som används av döva, hörselskadade och hörande personer. De består av olika tecken, där hand-, kropps- och munrörelser samt ansiktsuttryck kombineras. I Finland används två olika teckenspråk: finlandssvenskt och finskt teckenspråk, vilket också Kim Simonssons Mossjättar talar.

Vårens andra utställningar

I slutet av mars öppnas utställningen Så känns det, tillsvidare med verk ur museets samlingar samt Josefina Nelimarkkas utställning The Cloud of Unknowing. Utställningarna är öppna 27.3–8.9.2024.

(Amos-Rex)

UTSTÄLLNING

Kurator Auli Jämsänen visar en av utställningens klenoder, »Kungastolen«

Skatter från när och fjärran: Förnyad samlingsutställning öppnades på Österbottens museum den 8 juni

Österbottens museum i Vasa, Finland öppnar sin förnyade samlingsutställning Skatter från vårt land och de höga haven den 8 juni. Utställningen visar den mångsidiga samling som samlats av Vasaparet Karl och Elin Hedman, och omfattar lokalt kulturarv från Österbotten samt utländska och inhemska konstskatter, silver och keramik.

Karl Hedman var en förmögen affärsman och konstsamlare som samlade föremål till sin samling inte bara från Österbotten utan

också från hela världen. Utställningen visar föremål som porslin tillverkat i Kina, möbler, klockor och musikinstrument från Sverige, och föremål skapade av lokala hantverkare, bland annat Mårten Hammarströms tenntallrikar och kannor och papperspressar från Benviks keramikfabrik. Utställningen ger en unik inblick i kustregionens rikedom under 1700- och 1800-talen och hur värdefulla föremål från hela världen kom till Österbotten tack vare sjöfarten. Utställningen visar också några ursprungliga visningsgrupper som har restaurerats, vilket gör att besökarna kan få en känsla för hur samla-

ren själv utformade utställningen, fri från kronologi, med hänsyn till estetiska hänsynstaganden. Kurator Auli Jämsänen från Österbottens museum säger: »Flera andra ursprungliga visningsgrupper har också restaurerats för utställningen. Med hjälp av dem kan besökarna få en känsla för hur samlaren själv utformade utställningen, fri från kronologi, med hänsyn till estetiska hänsynstaganden.« Utställningen Skatter från när och fjärran öppnar på Österbottens museum den 8 juni 2024. Utställningen är definitivt värd att se för alla som är intresserade av Österbottens historia, kultur och konst.

Botar kvinnliga läkare patienter bättre?

I en banbrytande studie som publicerats i *Annals of Internal Medicine* har forskare belyst en fascinerande trend inom sjukvården: patienter som behandlas av kvinnliga läkare tenderar att ha bättre resultat jämfört med de som behandlas av manliga läkare. Denna upptäckt är betydelsefull, särskilt eftersom den lyfter fram de nyanserade sätt på vilka kön kan påverka medicinsk vård och patienthälsa.

Översikt av studien

Studien, genomförd av ett team av ansedda forskare inklusive Atsushi Miyawaki, MD, PhD, Anupam B. Jena, MD, PhD, Lisa S. Rotenstein, MD, MBA, MSc och Yusuke Tsugawa, MD, MPH, PhD, analyserade Medicare-anspråk från 2016 till 2019. Denna storskaliga retrospektiva observationsstudie inkluderade ett 20% slumpmässigt urval av avgiftsfinansierade förmånstagare som var inlagda på sjukhus med olika medicinska tillstånd, med fokus på resultat som 30-dagars dödlighet och återinläggningsfrekvenser.

Huvudresultat

Studien undersökte 458 108 kvinnliga och 318 819 manliga patienter, där 31,1% av de kvinnliga och 30,6% av de manliga patienterna behandlades av kvinnliga läkare. De primära resultaten visade att både kvinnliga och manliga patienter hade lägre dödlighet när de behandlades av kvinnliga läkare. Fördelen var dock märkbart större för kvinnliga patienter.

Kvinnliga patienter: De justerade

dödlighetstalen för kvinnliga patienter som behandlades av kvinnliga läkare var 8,15%, jämfört med 8,38% för de som behandlades av manliga läkare. Detta motsvarar en genomsnittlig margineffekt (AME) på -0,24 procentenheter, vilket är statistiskt signifikant.

Manliga patienter: För manliga patienter var de justerade dödlighetstalen 10,15% för de som behandlades av kvinnliga läkare jämfört med 10,23% för de som behandlades av manliga läkare, med en AME på -0,08 procentenheter. Även om detta indikerar en liten förbättring, är det inte statistiskt signifikant.

Mönstren var liknande för återinläggningsfrekvenser, vilket ytterligare understryker de potentiella fördelarna med vård som ges av kvinnliga läkare.

Betydelsen av resultaten

Dessa fynd leder till en djupare undersökning av varför kvinnliga läkare kan uppnå bättre patientresultat. Potentiella faktorer kan inkludera skillnader i kommunikationsstilar, följsamhet till kliniska riktlinjer eller till och med en mer patientcentrerad vårdmetod som kvinnliga läkare kan använda.

Kommunikation och empati: Studier har visat att kvinnliga läkare ofta spenderar mer tid på att lyssna på sina patienter och är mer empatiska. Detta kan leda till en bättre förståelse för patienternas behov och mer skraddarsydda behandlingar.

Följsamhet till riktlinjer: Kvinnliga läkare visar sig ofta vara noggrannare med att följa kliniska riktlinjer, vilket kan förbättra patientresultat genom att säkerställa att bästa praxis konsekvent tillämpas.

Patientcentrerad vård: Kvinnliga läkare kan vara mer benägna att engagera sig i gemensamt beslutsfattande med sina patienter, vilket främjar en samarbetsmiljö som kan leda till bättre hälsoutfall.

Bredare implikationer

Implikationerna av dessa fynd är långtgående. För vårdinstitutioner antyder denna forskning att främja en mångsidig arbetsstyrka och stödja kvinnliga läkare kan ha en påtaglig positiv inverkan på patientvård. Det belyser också vikten av att överväga könsdynamik i medicinsk utbildning och professionell utveckling.

Begränsningar

Det är viktigt att notera att studiens fynd kanske inte kan generaliseras till yngre befolkningar, eftersom data hämtades från Medicare-förmånstagare, som vanligtvis är äldre. Ytterligare forskning behövs för att avgöra om dessa trender gäller över olika åldersgrupper och vårdmiljöer.

Slutsats

Studien drar en tydlig slutsats: patienter, särskilt kvinnor, upplever lägre dödlighet och återinläggningsfrekvenser när de behandlas av kvinnliga läkare. Även om de exakta orsakerna bakom dessa förbättrade resultat kräver ytterligare undersökning, understryker denna forskning den kritiska roll som kvinnliga läkare spelar för att förbättra patientvård. När vårdindustrin fortsätter att utvecklas bör dessa insikter inspirera till ansträngningar att stödja och stärka kvinnliga läkare, vilket i slutändan gynnar patienter över hela landet.

TOVE JANSSON

Dokumentären "Tove Jansson och de tio jungfrurna" producerad av Moomin Characters har premiär under operaveckan i Teuva

TOVE TEUVALLA (Tove i Teuva) – en opera med intressant sidoprogram

Den nya operan Tove Teuvalla, som produceras av Musikfestspelen Korsholm, åtföljs av ett brett program med sidoevenemang som tar upp personen Tove Jansson och byggandet av den nya kyrkan i Teuva. Tove Janssons unika mästerverk, Altartavlan i Teuva, ger ett nytt perspektiv på den älskade konstnären och den lilla landsbygdsorten. Moomin Characters och Tove Janssons dödsbo har producerat en dokumentär om Tove Janssons tid i Teuva, "Tove Jansson och de tio jungfrurna". Jansson målade altartavlan i Teuva kyrka under sin frenetiskt kreativa period i början av 1950-talet, och det var den enda sakrala målningen i hennes karriär. Verket utspelar sig i en tid då Jansson bland annat målade tiotals väggmålningar runt om i Finland, skrev och illustrerade muminberättelser och arbetade på teatern.

Den ambulerande utställningen Elsi och Toves resa, om Teuva (Östermark) kyrkas design och konst, öppnar på Orrela kulturcentrum den 2 juli och visas fram till den 11 augusti.

Utställningen ger en bred presentation av Teuva kyrka, dess arkitektur och konst av Elsi Borg och Tove Jansson samt andra viktiga kvinnliga formgivare.

Tove Jansson och de tio jungfrurna - dokumentär om Tove Janssons enda altartavla "Tove Jansson och de tio jungfrurna" är en dokumentärfilm om den dramatiska branden i den gamla kyrkan i Teuva, byggandet av den nya kyrkan och målningen av altartavlan, samt om Tove Janssons tid i Teuva. Filmen tar del av samtida minnen av Jansson och fördjupar sig i konstnärens tankar kring olika målartekniker genom anteckningar i arbetsböcker och brev.

Den ger också en bild av stämningen i Finland på 1940- och 1950-talen och den ofentliga konstens roll i återuppbyggnaden av ett land som stod i ruiner. "Det var de värsta arbetsförhållanden jag någonsin har upplevt, men det var roligt att göra något seriöst", säger Tove själv om sitt arbete mitt i ett kyrkbygge i Teuva.

Dokumentären, som är fullspäckad med arkivmaterial, är nästan en timme lång. Förutom foton och brev skrivna av Jansson innehåller dokumentären en mängd intervju-material.

Skådespelerskan Alma Pöysti ger Tove Jansson en röst i dokumentären. Pöysti var nyligen nominerad till en Golden Globe och spelade även huvudrollen i filmen Tove från 2020.

Dokumentären berättas av hennes bror, skådespelaren Oskar Pöysti. "Vi ville visa hur mycket arbete som ligger bakom en sådan här muralmålning. Genom Janssons anteckningar i arbetsboken och brev får vi en inblick bakom kulisserna i hennes kreativa process. För att visualisera dem har vi tagit hjälp av samtida konstnärer som har rekonstruerat processen steg för steg", säger Kira Schroeder, dokumentärens regissör. "Vi har också velat sätta in altartavlan i ett större sammanhang - det är också en berättelse om en något bortglömd del av Tove Janssons karriär och om den offentliga konstens roll i återuppbyggnaden av Finland efter kriget."

Dokumentären är producerad av Moomin Characters och Tove Janssons dödsbo, med Kira Schroeder, Milla Kallijärvi och Linus Lindholm. Dokumentären har premiär i Teuva lördagen den 3 augusti.

Dokumentären visas i aulan i Teuva skolcentrum, Porvarintie 49, före och efter operaföreställningarna, och biljetter säljs

via Netticket:

<https://www.netticket.fi/korsholm-music-festival>. Biljettpriset är 10 euro.

Filmförevisningarna i Teuva arrangeras av Teuvalainen Kulttuurin Tuki i samarbete med Musikfestspelen Korsholm och det ges sammanlagt 11 föreställningar: lör 3.8 kl. 16.15, sön 4.8 kl. 13.15 och 18.00, tor 8.8 kl. 16.00 och 17.15, fre 9.8 kl. 16.00 och 17.15, lör 10.8 kl. 13.15 och 18.00, sön 11.8 kl. 13.15 och 18.00.

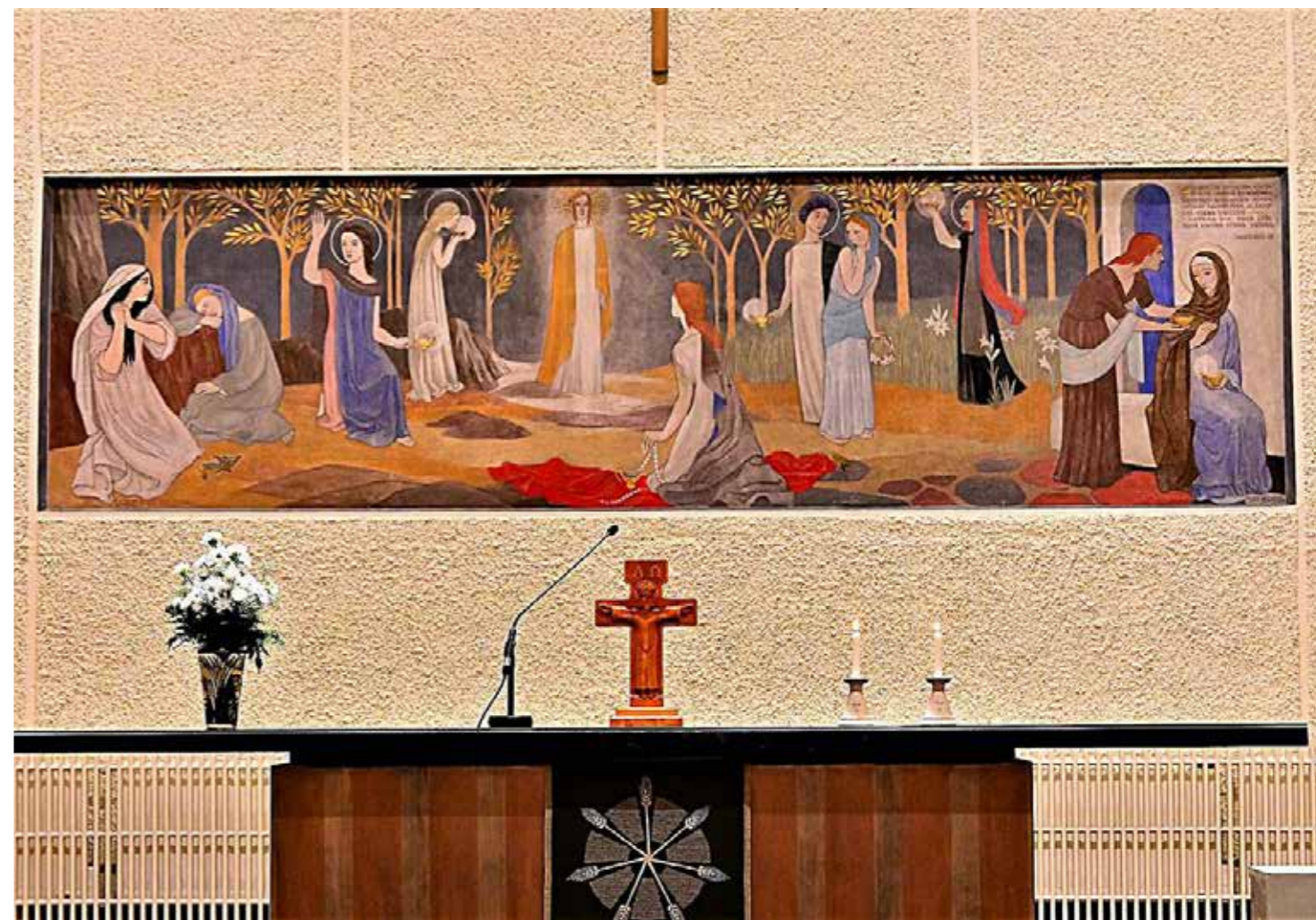
Dokumentären kommer också att visas förutom under Operaveckan på Teuva Ungdomsförenings Kino-Kuva biograf, <https://kinokuva.fi/>.

Elsis och Toves resa - en utställning som ger en bild av Teuva kyrka som ett konstverk När vandringsutställningen Elsi och Tove i Teuva invigs står Teuva kyrka, som ritades av Elsi Borg i början av 1950-talet, och dess unika altartavla, De tio jungfrurna, målade av Tove Jansson, i fokus.

Genom två andra framstående formgivare, Dora Jung och Lisa Johansson-Pape, dyker kyrkan också ner i viktiga decennier av finländsk design. I utställningen kommer lokalsamhällets känslomässiga band till kyrkan till uttryck på ett rörande sätt i stunder av sorg och fest. "En reproduktion av altartavlan i full storlek, utförd i al secco-teknik, visas upp, komplett med ursprungliga altardukar. I vår utställning kan besökarna på så sätt gå in i ett imaginärt altarrum och studera verket på nära håll", säger utställningsdesigner Oskari Luoma, FM.

Utställningen visas på kulturcentret Orrela i Teuva, Porvarintie 51. Utställningen är öppen 2.7-11.8.2024 kl. 12-18 (stängt på måndagar), med förlängda öppettider under föreställningar av operan "Tove Teuvalla". Utställningens inträde är avgiftsfritt.

Pressmeddelande 17.6.2024

BIOGRAFISKT BIBLIOTEK

**Jane Trygg-Kaipiainen -
Monipuolinen vaikuttaja ja luova
tahtonainen**

NAISTEN ÄÄNI Suomi Finland 100

Kuuntele

Jane Trygg-Kaipiainen elämää ohjaa voimakas vaikuttamisen tahto ja epäkohtien korjaaminen.

Lapsuus

Jane on syntynyt Sakari Topeliuksen päivänä Heidekenillä, eli hän on aito turkulainen. Hänen syntymäkotinsa oli Raunistulassa. Isä oli monen sukupolven turkulainen. Äiti oli syntyjään Oulun seudulta. Isä oli sotilapsena ensin Tankassa ja sitten Ruotsissa. Äiti muutti lapsena äitinsä kanssa Ruotsiin. Vanhempien taustan vuoksi perhe koki aina olevansa pohjoismaalaisia. Jane sai viettää yhden kesän Ruotsissa isoäidin

Jane Trygg-Kaipiainen

Projektet ”Kvinnor berättar”: Tusen kvinnors berättelser lagts till i det biografiska biblioteket

Minst 50 berättelser med anknytning till Vasa!

Det finländska samhällets och kulturhistoria har till stor del byggts på människors handlingar och inflytande, men kvinnornas roll i denna berättelse har ofta försummats. Kvinnors handlingar, influenser och livserfarenheter har dokumenterats förvånansvärt lite i det kollektiva minnet. För att ändra på detta har projektet ”Kvinnor berättar fötts,” vars mål är att göra kvinnors berättelser och inflytande till en del av den finländska historieskrivningen.

Webbpublikationen Kvinnor berättar (Naisten Ääni), som lanserades 2017 för att fira Finlands 100-årsjubileum, är en del av Finlands Kvinnoförbunds arbete med att producera omfattande material om finländska kvinnors liv och deras inverkan på samhället. Kärnan i projektet är viljan att producera och sprida information om vad kvinnor har gjort, hur de har bidragit till samhällets utveckling, hur de har levt och hur de

har överunnit livets utmaningar.

Våren 2024 publicerades den tusende biografien, och många fler har tillkommit sedan dess. Minst femtio historier berättar om kvinnor från Vasa eller kvinnor vars liv är kopplade till vår stad.

Det är skäl att nämna några kända Vasabor vars biografi finns i Kvinnornas röstbibliotek: Irma Rewell, Ritva Hyöky, Eeva Kauppi, Alexandra Frosterus-Såltin, Rosina Heikel,

Ett mångsidigt deltagande i nätpublikationen är välkommet, och nationella, lokala och familjekvinnor är välkomna att delta. Syftet är att lyfta fram olika berättelser och erfarenheter: vardagshjältinnor, de som slitit i organisationsarbetet, synliga och osynliga, högljudda och tysta. Vi vill sammanställa material som speglar de finländska kvinnornas mångsidiga bidrag till samhället och kulturen.

Du kan skriva nya biografiska artiklar för Women's Voice onlinepublikation eller kopiera tidigare publicerade artiklar i kvinnoorganisationers tidskrifter,

så länge det ursprungliga förlaget har tillstånd att publicera på nytt. Dessutom utmanar vi organisationer och enskilda medborgare att delta i insamlingen och dokumentationen av kvinnors berättelser i sina egna samhällen. Målet är att göra Women's Voice-projektet till en uppvisning i kvinnors styrka och samtidigt skapa en unik helhet av information om finländska kvinnors liv.

På sidan Bli en del av oss finns fler tankar och idéer om hur var och en av oss kan delta i projektet Women's Voice och göra de finländska kvinnornas berättelser mer synliga och meningsfulla. Kom med och hjälp oss att berätta de finska kvinnornas oförglömliga historier! Women's Voice-biblioteket är permanent online och kommer också att vara till nytta för forskare i årtionden framöver – eller århundraden!

Här hittar du Women's Voices biografiska bibliotek:

<https://www.naistenaani.fi/>

Alexandra Theodora Frosterus-Såltin, unohdettu vaasalainen taiteilija

NAISTEN ÄÄNI Suomi Finland 100

Kuuntele

Kuka on Suomen tunnetuin ja samalla unohdettu naispuolinen taiteilija? Kenen teoksia miljoonat suomalaiset ovat ihastelleet yli sadan vuoden ajan? Kuka vaasalainen taiteilija on ollut unohdettu kymmenien vuosien ajan ilman, että Vaasassa olisi ainotakaan muistomerkkiä tai patsasta hänelle, puhumattakaan siitä, ettei kaupungissa ole yhtään hänen mukaansa nimettyä katuja? Kuka on taiteilija, jonka terveyttä edistävää piirustuksia koululaisemme ovat katselleet 120 vuoden ajan? Kuka naispuolinen taiteilija on inspiroinut Eppu Normaalin koskettavaan lauluun ”Murheellisten laulujen maa”? Kuka on vaasalainen taiteilija, jonka piirustukset olivat osasyynä siihen, että Suomessa oli historian alussa kieltolaki? Kuka on vaasalainen taiteilija, jonka taulu on presidentin kansliassa? Tämä kuuluisa taiteilija on tohtori Alexandra Theodora Frosterus-Såltin.

Alexandra Theodora Frosterus-Såltin 1860-luvulla (Museolaitos, kuva väritetty)

Lapsuus

Alexandra Frosterus syntyi 6. joulukuuta 1837 Inkoossa. Hänen vanhempansa olivat teologian professori Benjamin Frosterus ja Wilhelmina Sofia af Gadolin. Benjamin Frosterus oli syntynyt Pudasjärvellä 28. huhtikuuta 1792. Kalajoen kirkkoherran Johan Frosteruksen ja tämän ensimmäisen vaimon Marian Westzyntiuksen poikana. Robert Frosterus, Kuopion ensimmäinen piispa, oli hänen velipuolensa. Benjamin Frosterus väitelti teologiassa vuonna 1821 ja vihittiin papiksi 1824. Hänestä tuli kirkkohistorian professori vuonna 1829. Benjamin muutti perheineen 1. toukokuuta 1838 Vaasaan. Hänestä tuli silloiselta nimeltään Mustasaaren ja Vaasan seurakunnan kirkkoherra. Alexandra vietti lapsuutensa Hagan pappilassa. Talo seisoo edelleen samalla paikalla lähellä Vanhaa Vaasa ja toimii nykyään Vaasan ruotsinkielisen seurakunnan edustustilana.

Alexandra Frosterus-Såltin, en känd vasa-konstnär

Pali-Maja, Marie Johansdotter Berg - Skrev första dikten om alkoholens negativa sidor

NAISTEN ÄÄNI Suomi Finland 100

Kuuntele

Marie Johansdotter Berg, känd under sin pseudonym Pali-Maja, föddes den 10 december 1784 i Pali, en gårdsgrupp vid Österlandsvägen i Pörtom. Hennes far, Johan Hansson Uppgård, hade flyttat till Pörtom från Pjelas i Närpes, sedan han gift sig med Maria Greta Uppgård och därmed blivit ägare till hälften av ett hemman med namnet Uppgård. Då hemmanet skiftades fick familjen flytta till en äng med namnet Pala eller Pali, ett namn som lever kvar ännu i vår tid. Familjen hade 14 barn, varav 9 klarade sig till vuxen ålder. Isak Smeds berättar om familjen i den diktbok som publicerades år 1882: ”Alla barnen var utrustade med klokt huvud och lyckliga anlag att lära allt vad som föll dem i hägen.”

Hon avled den 11 oktober 1867 i Närpes. Hon var på sin tid den mest produktiva kvinnliga poeten i vårt land.

På sin tid var hon en av de mest aktade personerna i Närpesnejden. År 1882 publicerades en bok innehållande de dikter som återfunnits och i förordet till denna skriver lektor Isak Smeds från Petalax: ”Den skaldinna, vars visor otvivelaktigt allmännast sjungas över hela Österbotten och vilken jag i barndomen i min hembygd hört med så stor beundrad och aktning omtalas.”

Pali-Maj måste nog ha varit väldigt begåvad, för redan som 18-åring blev hon ”skolmästarinna” och i den rollen handlade hon undervisningen av barn i många byar i Närpes. Redan som 18-åring började hon skriva dikter. Som 20-åring besökte hon Stockholm, en resa som gick med båt från Närpes. Hennes medresenärer lär ha betecknat henne som en ”sångfågel!”.

År 1814 födde hon en son vars far var Mats Matsson Snickars från Normäs i Närpes. På den tiden var utomäktenskapliga förbindelser både skamliga och olagliga. Hon fick sota för detta ”brott” med böter, men värre var att hon fick lida för sitt skamfilade anseende resten av sitt liv.

Pärmbilden till den diktsamlingen med Pali-Majas dikter som utgavs år 1882

Pali-Maja, en poet född i Pörtom

Här hittas alla berättelser:
<https://www.naistenaani.fi/>

SPELAUTOMATER

THL: I de mest utsatta bostadsområdena går mest pengar förlorade i penningautomater i det egna området

I områden där det är vanligt med utsatthet försvinner mest pengar på spelautomater i det egna bostadsområdet, visar THL:s undersökning. Tillgången på penningautomater, dvs. antalet automater i förhållande till invånarantalet, är också störst i de mest eftersatta postnummerområdena, även om antalet penningautomater totalt sett har minskat betydligt.

Med utsatthet avses i undersökningen den låga inkomstnivån i området, den höga andelen invånare med enbart grundskoleutbildning och den höga arbetslösheten. Uppgifterna för undersökningen är från 2022, då det totala antalet penningautomater i Fastlandsfinland var cirka 12 000. Antalet varuautomater hade minskat med rentav 10 000 jämfört med den föregående granskningen 2018–2019.

I bostadsområden där fattigdom är vanligt och det finns många varuautomater är förlusterna per capita störst. Tillgången till varuautomater har starkast koppling till de låga inkomsterna och den låga utbildningsnivån bland invånarna i området.

– Man kan se det som en slags ond cirkel. Ju mer fattigdom det finns i ett bostadsområde, desto mer spenderar folk på spelautomater och desto oftare finns det maskiner i området. De förlorade pengarna ökar ojämlikheten och risken för skadeverkningar av penningspel”, säger specialforskare Jani Selin vid

THL.

”Antalet penningautomater har minskat avsevärt på grund av den obligatoriska identifieringen och pandemin, då till exempel butikerna tog bort dem från sina lokaler. Varuautomater är dock fortfarande mer tillgängliga i utsatta bostadsområden, fortsätter Selin.

Placeringen av penningautomater behöver preciseras

Enligt lotterilagen ska placeringen av penningautomater planeras så att olägenheterna av att spela på dem är så små som möjligt. I Finland används en decentraliseringsmodell för penningautomater, det vill säga de placeras i vardagliga miljöer, såsom butiker, bensinstationer och kiosker. Det finns också spelautomater i separata spelhallar.

”Lotterilagens formuleringar om skademinimering förverkligas inte i ljuset av resultaten av vår undersökning, trots att placeringen av penningautomater har diskuterats i flera år”, säger forskningschef Susanna Raisamo från THL.

Enligt regeringsprogrammet ska möjligheten att flytta automaterna till separata lokaler utredas. Behovet av utredning har också nämnts i beslutet om att inrätta det pågående projektet för penningspelssystemet.

Enligt THL:s forskare är det motiverat att skärpa regleringen av pen-

ningautomaternas placering för att minska penningspelens skadeverkningar och den regionala ojämlikheten.

”Så länge placeringen av penningautomater inte är reglerad, utan besluten fattas självständigt av spelbolaget och på basis av affärsmässiga kriterier, kommer penningautomaternas koncentration till sårbara bostadsområden att fortsätta”, bedömer Raisamo.

Första studien i sitt slag

I undersökningen kombinerades Statistikcentralens befolkningsuppgifter på regional nivå med detaljerade konsumtionsuppgifter om penningautomatspel. Resultaten är internationellt unika.

– Så vitt vi vet är det här den första undersökningen som bygger på exakta uppgifter om kommuninvånarnas spelkonsumtion av spelautomater i sitt område, beskriver Selin.

Dessutom publiceras forskningsresultat för Esbo, Helsingfors och Vanda senare i år.

”Våra framtida forskningsresultat baserar sig på socioekonomisk information på regionnivå och anonymiserade uppgifter om spelkonsumtionen, så att de ger ännu mer exakt information om sambandet mellan tillgången på spelautomater, spelkonsumtionen och de socioekonomiska faktorerna”, säger forskare Pasi Okkonen vid THL. (THL.FI)

RUSSIA'S UNPROVOKED ATTACK ON UKRAINE

The G7 Summit's Key Result for Us Is More Air Defense Systems for Our Cities – Address by the President Volodymyr Zelensky

13.6.2024

Dear Ukrainians!

I have just had a meeting with President Biden, a good meeting, a useful one. Throughout these days, I have been in touch with our military, with a daily report from the Commander-in-Chief, and constant reports from the Minister of Defense, other government officials, and intelligence about the situation at the front, in the main directions in our Donetsk and Kharkiv regions, the needs of our warriors, and the details of supplies.

Today, almost all our meetings here – at the G7 Summit, and on the sidelines of the Summit – are focused on what our military is saying, on our needs and our capabilities right now, if the supply is sufficient and timely. With all the leaders, we are talking about speeding up the delivery of the announced packages to Ukraine. In particular, we have just talked about this with President Biden. Today, I also spoke with Justin Trudeau, the Prime Minister of Canada, about the new support – thank you, Jus-

tin! I also had a meeting with Rishi Sunak, the Prime Minister of the United Kingdom, and it will also contribute to the supplies. And a meeting with Fumio Kishida, the Prime Minister of Japan. I also had a good meeting with Giorgia Meloni, the President of the Council of Ministers of Italy. Thank you, Giorgia, for this meaningful summit and for all your support for Ukraine – for Ukrainians, for the protection of our children and families in Ukraine, all those whose lives are under attack from Russian terror.

The key result for us is that there will be more air defense systems for our cities. "Patriots" is practically a Ukrainian word now. There will also be more equipment and other necessary supplies for the front. Decisions have been made regarding the use of Russian assets for the benefit of Ukraine, with the G7 taking a significant first step regarding \$50 billion. Thank you!

We have already signed seven security agreements with all G7 countries. In total, seventeen agreements have already been signed, and we are preparing to sign another ten.

Today, I had a meeting with the IMF Managing Director to discuss support for our state, our institutions, and our society, of course. I am grateful for the understanding. I also had a very inspiring meeting with the President of the World Bank. We discussed, among other things, support for our energy sector, access to the necessary funds for people, companies, and government institutions to restore destroyed energy capabilities and build new ones. I am grateful to the World Bank and personally to its President for the willingness to work on this.

And I would like to thank all our partners today for supporting the Peace Summit and helping to engage leaders and states. Together, the world can definitely restore justice and a just peace. We are doing everything for this. The day after tomorrow the inaugural Peace Summit will take place where we will take the first real step towards a just peace.

Glory to Ukraine!

Licens: Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International. Länk: www.president.gov.ua

SPORT

Kalevaspelen i Vasa 27-30.6 2024

Vasa förbereder sig för Kalevaspelen: Karlsplan rustas för tävling

FM-tävlingen i friidrott, Kalevaspelen, kommer att äga rum i Vasa den 27–30 juni 2024 berättas i ett pressmeddelande från staden. Det är ett av Finlands främsta nationella idrottsevenemang, och Vasa stad har redan förberett sig inför evenemanget under flera år.

Kalevaspelen förväntas locka cirka 20 000 besökare till Vasa. Genomförandet av evenemanget kräver ett betydande samarbete från idrottsföreningarna i regionen. Den huvudsakliga arrangören är Vasa Idrottsällskap i samarbete med Palosaaren Urheiluseura, Vaasan Toverit, Vaasan Vasama, Vähänkyrön Viesti och IF Femman. Mika Lehtonen, chef för idrottsverksamheten, säger att Vasa stad har börjat förbereda sig för evenemanget redan för flera år sedan. En av de mest synliga förbättringarna är installationen av en ny resultatavla på Karlsplan, vilken ersatte den gamla förra året.

– Den nya digitala resultatavlan är en LED-skärm på 14,7 x 5,8 meter, där vi utöver resultat även kan visa exempelvis direktsändningar från planen samt reprisar i slow motion. Den gamla tavlan var mekanisk, säger Lehtonen. Under våren kommer ändarna av huvudläktaren på Karlsplan att glassas in, vilket är en betydande förändring.

– Det är ganska kallt på huvudläktaren eftersom den ligger i skuggan. Glasväggarna kommer att minska vinddraget och vinden, förklarar Lehtonen.

Löparbanorna på planen kommer

Kalevaspelen 2018 - 3000 m, Jyväskylä

Från vänster till höger: Sandra Eriksson, Camilla Richardsson, Astrid Snäll, Linnea Harala, Lotta Mäkinen, Emma Hakala, Hilikka Kontro, Pihla Hokkanen, Amanda Virtanen, Oona-Mari Hakulinen, Mona Af Forselles, Janna Hautala.

Bild: Tuomas Vitikainen

Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0

att tvättas och linjerna kommer att målas om. Dessutom kommer mindre reparationer att utföras över hela planen, och gamla el- och datakablar kommer att bytas ut mot nya.

Även utrustningen och redskapen på planen måste vara i gott skick inför tävlingen.

– Vi uppdaterar redskap såsom spjut, kulor, ribbor och ställningar. Efter Kalevaspelen kommer alla som använder planen att kunna dra nytta av de nya redskapen, säger Lehtonen.

Evenemanget kommer att påverka trafiken i hög grad, och tillfälliga trafikregleringar och parkeringsområden har redan planerats under en längre tid. Mer information om detta kommer att tillhandahållas närmare evenemanget.

Kalevaspelen sträcker sig även ut-

anför Karlsplan.

– Gångtävlingarna för både damer och herrar kommer att äga rum på den nya gång- och cykelbanan i den vackra havsnära miljön vid Metviken, säger Lehtonen.

Under Kalevaspelen tävlar både nationella toppidrottare och lovande unga talanger. Tävlingen äger rum mellan Europamästerskapet och de olympiska spelen, så det är möjligt att vi på Karlsplan också kommer att få se finländska medaljörer från friidrotts-EM i Rom. Dessa FM-tävlingar är också en av de sista möjligheterna för idrottarna att uppnå kvalgränsen till de olympiska spelen i Paris.

– Vi hoppas att Vasaborna redan nu markerar Kalevaspelen i sina kalendrar och samlas i stort antal för att följa tävlingarna, säger Lehtonen.

Bertel Gripenberg, 1909

Ungdom

Vår tid är en tid af kamp och strid,
en brännande, olöst fråga,
vår tid är vårtid och såningstid
med jäsande safters råga.

Vår dag är ungdomens segerdag,
som lyser i klara lågor.
Vår kraft är ljungande tordönsslag
och dånande, vilda vågor.

Vi skaka världen i bergfast grund
med blixten i djärfva händer -
en blixtn som slocknar om en sekund,
men bländar, tjusar och tänder!

Bertel Gripenberg

Bertel Gripenberg (1878-1947) var en betydande finlandssvensk poet i början av 1900-talet. Även om han var känd för sina formella och tekniska färdigheter, hade han traditionella och reagerande åsikter om poesi och samhälle, vilket gjorde honom till en kontroversiell figur även på sin tid.

Gripenbergs tidiga produktion, som samlingarna "Vida vägar" (1904) och "Galler-grinden" (1905), bestod av passionerad kärlekspoesi, som ansågs djärv för sin tid. Under den senare perioden, som ofta anses vara hans starkaste, övergick han till etiska teman, vilket kan ses i verk som "Aftnar i Tavastland" (1911).

Det finska inbördeskriget 1918 gjorde ett djupt intryck på Gripenberg genom inspirerande verk som "Under fanan" (1918), som glorifierade krig och demoniserade röda motståndare. Detta, i kombination med hans antidemokratiska och antipopulistiska hållning, stärkte hans ställning som kontroversiell.

Gripenberg fortsatte att ge ut diktsamlingar under hela sin karriär, bland annat "Sista rondan" (1941). År 1925 gav han ut "Den hemliga glöden" (under pseudonymen Åke Erik-son), en parodi på modernistisk poesi som av en slump avslöjade nya sidor av hans eget författarskap.

De som vet litet mera är de som läser Wasa Dagblad

HOROSKOP FÖR JUNI 2024

Väduren (21.3–19.4)
 Denna juni är Väduren full av energi och entusiasm. Det är dags att ta tjuren vid hornen – eller grillkorven med tången! Kom dock ihåg att sommaren är en tid för avkoppling, så ge dig själv tillåtelse att bara vara och njuta. Små misstag på grillfesten ger bara mer skratt och bra historier!

Oxen (20.4–20.5)
 Oxar njuter av juni till fullo – särskilt genom att smaka på läckerheter. Oroa dig inte om sommarens glassportioner sträcker ut midjan lite; det viktigaste är att njuta av ögonblicket. Plocka fram de färgglada sommarkläderna och ge andra en anledning att le när du promenerar i stan som en vandrande fruktsallad.

Tvillingarna (21.5–20.6)
 Tvillingarna är sällskapliga och fulla av idéer i juni. Det skulle vara bra om åtminstone hälften av dem genomfördes, men oroa dig inte om de flesta förblir drömmar. Att prova midsommartrollformler med vänner ger säkert skratt och kanske till och med överraskande resultat. Kom ihåg att ibland är spontana idéer de bästa!

Kräftan (21.6–22.7)
 Kräfter spenderar mycket tid vid vattnet i juni, vare sig det är stranden, sjön eller ditt eget badkar. Koppla av och låt sinnet vila. Se dock upp: måsar kan se ditt picknickpaket och attackera som picknicktjuvar. Ha alltid ett extra kex redo – både för dig själv och oväntade gäster.

Lejonet (23.7–22.8)
 Lejonet strålar ikapp med solen i juni. På midsommandansen märker du att du drar till dig blickar, även om du inte ens försöker. Kom dock ihåg solkrämen – en bränd Lejon är inte lika charmig som en gyllene glödande. Sommarens äventyr väntar, så sätt igång!

Jungfrun (23.8–22.9)
 Jungfruar hittar sig själva med att arrangera sommarfester där varje servett är perfekt vikt. Men kom ihåg att slappna av och njuta, även om allt inte går enligt plan. Lite kaos hör sommaren till och ger oförglömliga minnen – och kanske lite fläckiga, men lyckliga skratt.

Vågen (23.9–22.10)
 Vågar balanserar mellan arbete och nöje i juni. Låt inte sommarflirtarna få dig ur balans – eller om de gör det, gör det med stil! Sommarens festivaler och parkpicknickar erbjuder många möjligheter att njuta av livet. Kom ihåg att det bästa tillbehöret är ett leende – och kanske den där solhatten som skyddar mot solsting.

Skorpionen (23.10–21.11)
 Skorpioner är mystiska och magnetiska som alltid i juni. Att ligga på stranden framkallar djupa tankar och kanske några romantiska möten. Undvik dock överdriven analys – sommaren är en tid för lätta tankar. Ge dig själv tillåtelse att leva i stunden och kanske till och med skratta åt dig själv.

Skytten (22.11–21.12)
 Skyttar är äventyrslystna i juni. Packa ryggsäcken och bege dig ut i det okända – även om det okända bara är en glasskiosk i grannbyn. Sommaren är full av möjligheter till nya upplevelser, så var inte rädd för att hoppa på dem. Kom dock ihåg att bra skor är äventyrarens bästa vän.

Stenbocken (22.12–19.1)
 Stenbockar fokuserar på att koppla av och ladda sina batterier i juni. Tillåt dig själv stunder där du bara kan vara och förundras över sommarens skönhet. Trädgårdsarbete, läsning och lugna promenader är precis vad du behöver. Kom ihåg att njuta av de små glädjejämnerna, som morgondagen som glittrar på gräset.

Vattumannen (20.1–18.2)
 Vattumannen är full av kreativitet och galna idéer i juni. Ta till vara på denna tid och låt fantasin flöda. Sommarens DIY-projekt och spontana kvällar med vänner ger glädje och skratt. Kom ihåg att sommaren är den bästa tiden för att vara fänig – ta inte dig själv på för stort allvar.

Fiskarna (19.2–20.3)
 Fiskar är känsliga och romantiska i juni. Ge dig själv tillåtelse att drömma och njuta av sommarens magi. Strandpromenader och stjärnskådning är precis vad du behöver. Kom ihåg att sommarromans är underbara, även om de bara varar för ett ögonblick – varje ögonblick är värdefullt.

Ha en härlig och skrattfylld juni allihop!

HUMOR FÖR ETTHUNDRA ÅR SEDAN

GRATULATIONER:

—Gratulera mig. Jag har gift mig!
—Jag känner inte din hustru, så jag kan inte gratulera dig och jag känner dig, så jag kan inte gratulera din hustru.

GRÄL

—Kunna ej Karl och Emma klara upp sitt mellanhavande.
—De skulle båda vilja det, men de minnas icke om vad de grälade.

PÅ RESTAURANG

En välklädd herre med en liten gosse kommer in på en restaurang. Vad vill du ha? säger han åt pojken och då denne önskar chokolad med bakelser får han det medan herrn själv spisar en varm, god frukost. När han är färdig säger han till källarmästaren:

— Ni tittar väl efter pojken ett slag medan jag sticker mig in till teaterns biljettkassa? Han gick och det gick en halv timme, det gick en hel, men herrn kom icke tillbaka.
— Tror du icke, att din pappa snart kommer tillbaka? frågade källarmästaren den lille gossen, som troget satt kvar.
— Min pappa? Varför skulle han komma hit?
— Var det inte din far som satt med dig här?
— Nej, det var en främmande herre, som frågade om jag ville komma med och dricka chokolad.

"AFFÄRSMAN"

En affärsman i .... stad var allmänt känd som en person, dendär hade till specialitet att „lura bönder 11 . Vid begravningen anhöll änkan att pastorn skulle säga någonting vackert om hennes avlidne man och hälst på rim. Då hov pastorn upp sin röst och sade;

Den avlidne var en trägen man,
När andra sovo, arbetade han
Och när de andra vaknade,
å ägde han vad de saknade.

ÅSNA, PRÄST OCH LÄNSMAN

Prästen och länsmanen sitta tillsammans vid toddyglaset då länsman frågar om pastorn vet vad likheten emellan en präst och en åsna är. Inf vet jag. Länsman: Jo prästen bär sitt kors på magen och åsnan på ryggen. Prästen: Ja men vad är likheten emellan en länsman och en åsna? Länsman,: Inf vet jag. Prästen: Inf jag håller.

NEKROLOG

Det är otur för många att nekrologen ej kan användas som tjänsteintyg.

HÄST

Den fula ungmön:
—Är hästen rädd?
Hästförare:
—Stig ni på bara, hästen brukar ej se bakåt.

MODERN KONST.

—Nå, vad tycks om min tavla? Magnifikt! Storartat! Men vad skall den egentligen föreställa? Ja, gissa, Hm... Om det inte är en solnedgång på slättbygden, så är det en snöstorm på ha-vet. Eller kanske Pompejis och Herculaniums förstörelse av Vesuvii lava. Jordbävningen i Japan. Eller kanske rent av Yttersta domen.

HON ÅNGRADE SIG.

Frun: Vad är det jag hör, Klara? Ni har haft den oerhörda fräckheten att gå på bal med er fästman i min nya sällsksdräkt.
Hushållsbiträdet: Frun må tro, att jag bitert ångrar det också, för han hotade med att slå upp med mej, om han en gång till fick se mig så oanständigt klädd.

GICK I FÄLLAN.

Frun: Neka inte, Fabian! Du kom mycket sent hem i natt. Jag hörde dina skor knarra.
Mannen: Det är inte sant! Skorna drog jag av mig i förstugan.

VID MIDDAGSBORDET.

Värdinnan (älskvärt):
—Jag fruktade nästan, att ni inte skulle antaga min inbjudning att spisa middag hos mig i dag, kära fru Olsson, då jag vet, att ni för närvarande har storrengörning. Fru Olsson (i det hon stolt ser sig omkring i kretsen av gästerna):
—Jag ville inte för aldrig det underlåta att komma, när jag gärna ville se, huru alla mina kristall- och silversaker såg ut före de blev rengjorda.

KVINNORS KLÄDSEL

Ingenting klär kvinnan bättre än ingenting.

NERVÖS DAM

En orolig, nervös kvinna, åtföljd av sin man, gick fram till stationsinspektoren vid en liten avsides järnvägsstation och frågade: »Har tre och femtontåget gå redan?»
»Ja, för tio minuter sedan», blev svaret.
»När kommer fyra och tjugutåget?»
»Det dröjer en god stund.»
»Och innan doss är det inga tåg alls?»
»Nej.»
»Och inte några persontåg?»
»Nej.»
»Något godståg då?»
»Nej, inga tåg alls.» »Är det alldeles säkert?»
»Ja, absolut säkert!»
»Då, John, kan vi vi över banan.»

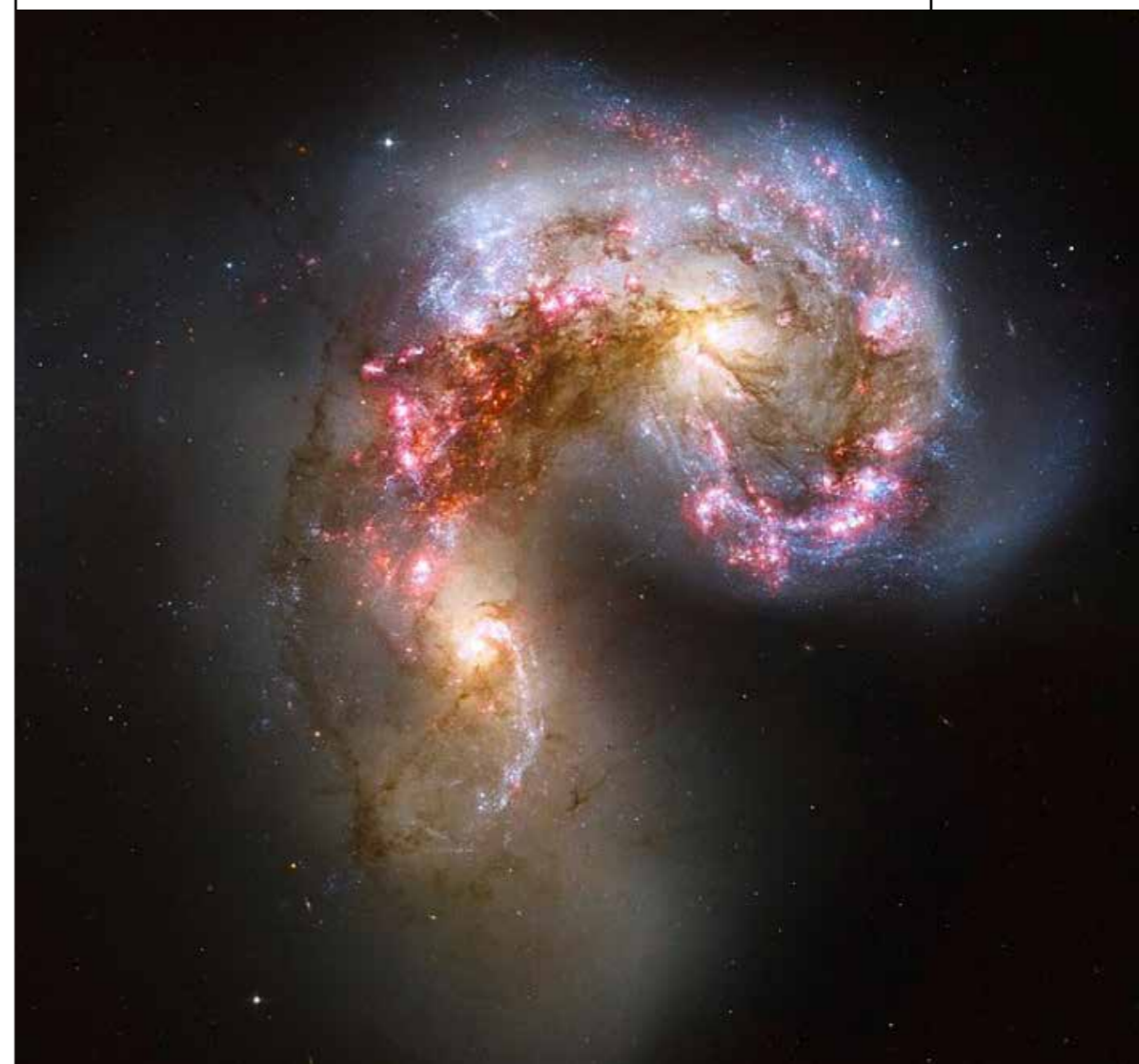
Vad är det här för ett hus?

Förra veckans hus: Järnvägsstationen

Photo-Sketch

Veckans astronomiska bild:

Antennae galaxies

This NASA Hubble Space Telescope image of the Antennae galaxies (NGC 4038 & 4039) is the sharpest yet of this merging pair of galaxies. During the course of the collision, billions of stars will be formed. The brightest and most compact of these star birth regions are called super star clusters. The two spiral galaxies started to interact a few hundred million years ago.

NASA, ESA, and the Hubble Heritage Team (STScI/AURA)-ESA/Hubble Collaboration
Public domain

Nästa vecka:

Från läsarna

Vi tar väldigt gärna emot inlägg från våra läsare. Kommentarer, historier, minnen, debatt, nyheter från hemorten. Sannolikt koimmer detta att vara den viktigaste delen i denna vår tidning. Men utrymmet är ju begränsat, så skriv gärna rätt så kort! Så sänd gärna inlägg till:

wasadagblad@gmail-com

Annonsera i WD

Det kan ha ett visst PR-värde att vara bland de första som annonserar i denna historiska och hypermodärna dagstidning. Annonserpriset är 6 €/spaltmillimeter. Standardannonser är billigare (25mm hög=140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm=400 €. Upprepade annonser = 30% rabatt. Sänd annonser till wasadagblad@gmail-com som jpg, tiff eller png, annonserna förminsas sedan till spaltbredd 46 mm.

Wasa Dagblad
wasadagblad@gmail.com